Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

4 päivänä lokakuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Sisämarkkinat – Kilpailu – Kansainvälisen urheiluliiton antama säännöstö, jonka se panee täytäntöön jäsentensä avustuksella – Ammattilaisjalkapalloilu – Yksityisoikeudelliset yksiköt, joilla on sääntely-, valvonta- ja sanktiointivaltaa – Pelaajien asemaa ja pelaajasiirtoja koskeva säännöstö – Seurojen ja pelaajien välisiä työsopimuksia koskevat säännöt – Se, että pelaaja päättää työsopimuksen ennenaikaisesti – Pelaajan korvausvelvollisuus – Uuden seuran yhteisvastuu – Seuraamukset – Kielto antaa pelaajan kansainvälistä siirtotodistusta ja rekisteröidä häntä niin kauan kuin työsopimuksen ennenaikaista päättämistä koskeva riita on vireillä – Kielto rekisteröidä muita pelaajia – SEUT 45 artikla – Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoittaminen – Oikeuttaminen – SEUT 101 artikla – Yritysten yhteenliittymän päätös, jonka tarkoituksena on estää tai rajoittaa kilpailua – Työmarkkinat – Seurojen harjoittama pelaajien rekrytointi – Seurajoukkuejalkapallokilpailujen markkinat – Seurojen ja pelaajien osallistuminen urheilukilpailuihin – Tarkoitukseen perustuva kilpailunrajoitus – Poikkeaminen

Asiassa C-650/22,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka cour d'appel de Mons (Belgia) on esittänyt 19.9.2022 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 17.10.2022, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Fédération internationale de football association (FIFA)

vastaan

BZ,

jossa asian käsittelyyn osallistuvat

Union Royale Belge des Sociétés de Football Association ASBL (URBSFA),

Sporting du Pays de Charleroi SA,

Fédération Internationale des Footballeurs Professionnels,

Fédération Internationale des Footballeurs Professionnels – Division Europe ja

Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP),

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer (esittelevä tuomari) ja M. L. Arastey Sahún,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Di Bella,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 18.1.2024 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Fédération internationale de football association (FIFA), edustajinaan A. Laes, avocat, ja D. Van Liedekerke, advocaat,

– BZ, edustajinaan J-E. Barthélemy, J.-L. Dupont, P. Henry, M. Hissel ja F. Stockart, avocats,

– Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA), edustajinaan N. Cariat, E. Matthys ja A. Stévenart, avocats,

– Fédération internationale des footballeurs professionnels, edustajinaan C. De Preter ja P. Paepe, avocats,

– Fédération internationale des footballeurs professionnels – Division Europe, edustajinaan J-E. Barthélemy, C. De Preter ja P. Paepe, avocats,

– Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP), edustajinaan C. De Preter, P. Paepe ja R. Palao, avocats,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään K. Boskovits ja C. Kokkosi,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään R. Bénard ja V. Depenne,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajinaan D. Del Gaizo ja S. L. Vitale, avvocati dello Stato,

– Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér, E. Gyarmati ja K. Szíjjártó,

– Euroopan komissio, asiamiehinään S. Baches Opi, T. Baumé, B.-R. Killmann ja G. Meessen,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.4.2024 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Fédération internationale de football association (FIFA) (Kansainvälinen jalkapalloliitto) ja BZ ja jossa on kyse BZ:n vaatimuksesta, joka koskee sen vahingon korvaamista, jonka BZ katsoo kärsineensä FIFAn ja Union royale belge des sociétés de football association ASBL:n (URBSFA) virheellisen menettelyn seurauksena.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A FIFAn säännöt

3 FIFA on yksityisoikeudellinen yhdistys, jonka kotipaikka on Sveitsissä. FIFAn tarkoituksena on sen perussäännön, sellaisena kuin se on syyskuussa 2020 julkaistussa versiossa, 2 artiklan mukaan muun muassa ”antaa sääntöjä ja määräyksiä, jotka koskevat jalkapalloilua ja siihen liittyviä kysymyksiä, sekä valvoa niiden noudattamista” ja ”valvoa jalkapalloilua kaikissa muodoissaan toteuttamalla kaikki tarpeellisina pidettävät tai suositeltavat toimenpiteet, joilla estetään FIFAn perussäännön, sen antamien määräysten ja päätösten sekä pelisääntöjen rikkominen”.

4 FIFAn perussäännön 11 ja 14 artiklan mukaan kaikista liitoista, jotka vastaavat jalkapalloilun järjestämisestä ja valvonnasta tietyssä maassa, voi tulla FIFAn jäseniä muun muassa sillä edellytyksellä, että ne ovat jo jäseninä jossakin FIFAn tunnustamista kuudesta maanosaliitosta, joita tarkoitetaan kyseisen perussäännön 22 artiklassa ja joihin Union des associations européennes de football (UEFA) (Euroopan jalkapalloliitto) kuuluu, ja että ne etukäteen sitoutuvat noudattamaan sekä FIFAn ja että sen maanosaliiton, jonka jäsen kyseinen yhdistys jo on, perussääntöjä, määräyksiä, ohjeita ja päätöksiä. Käytännössä FIFAn jäseninä on tällä hetkellä yli 200 kansallista jalkapalloliittoa. Tässä ominaisuudessaan niillä on FIFAn perussäännön 14 ja 15 artiklan nojalla muun muassa velvollisuus huolehtia siitä, että niiden omat jäsenet sekä kaikki jalkapalloilun toimijat, erityisesti ammattilaisliigat, seurat ja pelaajat, noudattavat FIFAn perussääntöä, määräyksiä, ohjeita ja päätöksiä.

5 FIFAn ja UEFAn jäseniin kuuluu URBSFA, jonka kotipaikka on Belgiassa ja jonka tarkoituksena on muun muassa vastata jalkapalloilun järjestämisestä ja edistämisestä Belgiassa. URBSFA sitoutuu omien sääntöjensä mukaan noudattamaan FIFAn ja UEFAn perussääntöjä, määräyksiä ja päätöksiä sekä varmistamaan, että sen jäsenet noudattavat niitä, ”jollei yleisistä oikeusperiaatteista, oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvista säännöksistä sekä asiaa koskevasta pakottavasta kansallisesta, alueellisesta ja unionin lainsäädännöstä muuta johdu”.

B Pelaajien asemaa ja pelaajasiirtoja koskevat FIFAn säännöt

6 FIFA antoi 22.3.2014 ”Pelaajien asemaa ja pelaajasiirtoja koskevat säännöt” (”Regulations on the Status and Transfer of Players”, jäljempänä RSTP), jotka tulivat voimaan 1.8.2014 ja joilla korvattiin aikaisemmat samannimiset säännöt.

7 RSTP:n johdanto-osassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, määrätään seuraavaa:

”Näiden sääntöjen tulkitsemiseksi tarkoitetaan

1. aikaisemmalla liitolla sitä liittoa, johon aikaisempi seura kuuluu

2. aikaisemmalla seuralla sitä seuraa, josta pelaaja lähtee

3. uudella liitolla sitä liittoa, johon uusi seura kuuluu

4. uudella seuralla sitä seuraa, johon pelaaja siirtyy

– –

6. järjestäytyneellä jalkapalloilulla FIFAn, maanosaliittojen ja kansallisten liittojen johdolla järjestettyä tai niiden hyväksymää jalkapalloilua

7. suoja-ajalla kolmen kokonaisen kauden tai kolmen vuoden – joista aikaisemmin päättyvä on ratkaiseva – ajanjaksoa, joka alkaa sopimuksen voimaantulosta, jos kyseessä oleva sopimus on tehty ennen ammattilaispelaajan 28:tta syntymäpäivää, tai kahden kokonaisen kauden tai kahden vuoden – joista aikaisemmin päättyvä on ratkaiseva – ajanjaksoa, joka alkaa sopimuksen voimaantulosta, jos kyseessä oleva sopimus on tehty ammattilaispelaajan 28:nnen syntymäpäivän jälkeen

– –

9. kaudella sitä ajanjaksoa, joka alkaa kansallisen mestaruuskilpailun ensimmäisestä virallisesta ottelusta ja päättyy kansallisen mestaruuskilpailun viimeiseen viralliseen otteluun

– –”

8 RSTP:n 1 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Näissä säännöissä asetetaan maailmanlaajuisesti sovellettavat ja velvoittavat säännöt pelaajien asemasta ja siitä, millä edellytyksillä he voivat osallistua järjestäytyneeseen jalkapalloiluun, sekä heidän siirroistaan ei liittoihin kuuluvien seurojen välillä.”

9 RSTP:n 2 artiklan, jonka otsikko on ”Pelaajien asema: amatööripelaajat ja ammattilaispelaajat”, sanamuoto on seuraava:

”1. Järjestäytyneeseen jalkapalloiluun osallistuvat pelaajat ovat joko amatöörejä tai ammattilaisia.

2. Ammattilaisena pidetään pelaajaa, jolla on kirjallinen sopimus seuran kanssa ja joka saa jalkapallotoiminnastaan korvauksen, joka ylittää hänelle siitä todellisuudessa aiheutuvat kulut. Muita pelaajia pidetään amatööreinä.”

10 RSTP:n 5 artiklan, jonka otsikkona on ”Rekisteröinti”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Pelaajan on oltava rekisteröity liittoon voidakseen pelata seurassa joko ammattilaisena tai amatöörinä 2 artiklan sääntöjen mukaisesti. Ainoastaan rekisteröidyt pelaajat voivat osallistua järjestäytyneeseen jalkapalloiluun. Pelaajan rekisteröiminen edellyttää, että hän suostuu noudattamaan FIFAn, maanosaliittojen ja kansallisten liittojen perussääntöjä ja sääntöjä.”

11 RSTP:n 6 artiklan, jonka otsikko on ”Rekisteröintiajanjaksot”, 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä määrätään, että ”pelaaja voidaan rekisteröidä ainoastaan jommallakummalla kyseessä olevan liiton tätä tarkoitusta varten vahvistamista vuosittaisista rekisteröintiajanjaksoista”.

12 RSTP sisältää lisäksi muun muassa pelaajan ja seuran välisiä työsopimuksia koskevia sääntöjä sekä pelaajasiirtoja koskevia sääntöjä.

1. Työsopimuksia koskevat säännöt

13 RSTP:n 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Sopimusten noudattaminen”, määrätään seuraavaa:

”Ammattilaispelaajan ja seuran välinen sopimus voi päättyä ainoastaan sovittuna päättymisajankohtana tai yhteisymmärryksen perusteella.”

14 RSTP:n 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Sopimuksen päättäminen perustellusta syystä”, määrätään seuraavaa:

”Kumpikin osapuoli voi perustellusta syystä päättää sopimuksen ilman seuraamuksia (korvausten maksaminen, urheilutoimintaan liittyvät seuraamukset).”

15 RSTP:n 16 artiklassa, jonka otsikko on ”Kielto päättää sopimusta kauden aikana”, määrätään seuraavaa:

”Sopimusta ei voida päättää yksipuolisesti kauden aikana.”

16 RSTP:n 17 artiklassa, jonka otsikko on ”Seuraamukset sopimuksen päättämisestä ilman perusteltua syytä”, määrätään seuraavaa:

”Seuraavia määräyksiä sovelletaan, jos sopimus päätetään ilman perusteltua syytä:

1. Sopimuspuoli, joka on päättänyt sopimuksen, on kaikissa tapauksissa velvollinen maksamaan korvauksen. Ellei kasvattajakorvausta koskevan 20 artiklan ja liitteen 4 määräyksistä muuta johdu eikä asiasta määrätä sopimuksessa, laskettaessa korvauksen määrää sopimuksen päättämisen vuoksi otetaan huomioon asianomaisessa maassa voimassa oleva lainsäädäntö, urheilulajin erityispiirteet ja kaikki muut objektiiviset perusteet. Nämä perusteet sisältävät muun muassa palkan ja muut edut, jotka pelaajalle on suoritettava voimassa olevan sopimuksen ja/tai uuden sopimuksen perusteella, voimassa olevan sopimuksen jäljellä oleva kestoaika enintään viiteen vuoteen saakka, kulut ja menot, joita aikaisemmalle seuralle on aiheutunut tai jotka se on maksanut (jaksotettuina sopimusajanjaksolle), sekä se, onko sopimusta rikottu suoja-ajan aikana.

2. Oikeutta tällaiseen korvaukseen ei voida luovuttaa kolmannelle osapuolelle. Jos ammattilaispelaajan on suoritettava korvaus, ammattilaispelaaja ja hänen uusi seuransa ovat yhteisvastuussa sen maksamisesta. Korvauksen suuruudesta voidaan määrätä sopimuksessa tai siitä voidaan sopia sopimuspuolten kesken.

– –

4. Korvauksen maksamista koskevan velvoitteen lisäksi seuralle, jonka katsotaan päättäneen sopimuksen tai kannustaneen sopimuksen päättämiseen suoja-ajan aikana, määrätään urheilutoimintaan liittyviä seuraamuksia. Seuran, joka tekee sopimuksen sellaisen ammattilaispelaajan kanssa, joka on päättänyt aikaisemman sopimuksensa ilman perusteltua syytä, oletetaan – ellei toisin todisteta – kannustaneen kyseistä ammattilaispelaajaa päättämään sopimuksen. Seuralle määrätään kielto rekisteröidä uusia pelaajia kansallisella tai kansainvälisellä tasolla kahden täyden ja peräkkäisen rekisteröintiajanjakson aikana. Seura saa rekisteröidä uusia pelaajia kansallisella tai kansainvälisellä tasolla vasta seuraavasta rekisteröintiajanjaksosta lukien sen jälkeen, kun kyseinen urheilutoimintaan liittyvä seuraamus on täysimääräisesti suoritettu. Erityisesti määrätään, että seura ei voi vedota näiden sääntöjen mukaiseen poikkeukseen tai väliaikaisiin toimenpiteisiin rekisteröidäkseen pelaajia tätä aikaisemmin.”

17 RSTP:n 22 artiklassa, jonka otsikko on ”FIFAn toimivalta”, määrätään seuraavaa:

”Sanotun rajoittamatta jokaisen pelaajan tai seuran oikeutta vaatia korvausta työriitoja käsittelevässä siviilituomioistuimessa, FIFAlla on toimivalta ratkaista

a) seurojen ja pelaajien väliset riidat, jotka liittyvät sopimusvakauden säilyttämiseen (13–18 artikla), jos asiassa on pyydetty kansainvälistä siirtotodistusta ja jos jollakin osapuolella on kansainvälistä siirtotodistusta koskevaan pyyntöön liittyvä vaatimus, joka voi koskea sen antamista, urheilutoimintaan liittyviä seuraamuksia tai sopimusrikkomuksen johdosta maksettavia korvauksia

– –”

18 RSTP:n 24 artiklan, jonka otsikko on ”Riidanratkaisuelin”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Riidanratkaisuelimellä on toimivalta ratkaista 22 artiklan a, b ja e alakohdassa tarkoitetut riita-asiat, lukuun ottamatta kansainvälisen siirtotodistuksen antamista koskevia riitoja.”

2. Pelaajasiirtoja koskevat säännöt

19 RSTP:n 9 artiklan, jonka otsikko on ”Kansainvälinen siirtotodistus”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Liittoon rekisteröity pelaaja voidaan rekisteröidä uuteen liittoon vasta, kun tämä on saanut aikaisemman liiton antaman kansainvälisen siirtotodistuksen. Kansainvälinen siirtotodistus on myönnettävä maksutta, ehdoitta ja ilman aikarajoitusta. Kaikki päinvastaiset määräykset ovat mitättömiä. Liiton, joka antaa kansainvälisen siirtotodistuksen, on toimitettava siitä jäljennös FIFAlle. Kansainvälisen siirtotodistuksen antamista koskeva hallinnollinen menettely sisältyy näiden sääntöjen liitteessä 3 olevaan 8 artiklaan – –.”

20 RSTP:n liitteeseen 3, jonka otsikko on ”Pelaajasiirtojen toteuttamisjärjestelmä”, sisältyy muun muassa 8 artikla, jonka otsikko on ”Ammattilaispelaajien siirtymistä liittojen välillä koskeva hallinnollinen menettely” ja jossa määrätään seuraavaa:

”8.1 Periaatteet

1. Ammattilaispelaaja, joka on rekisteröity kansallisen liiton jäsenseuraan, voidaan rekisteröidä toiseen kansalliseen liittoon kuuluvaan seuraan vasta sen jälkeen, kun aikaisempi liitto on antanut kansainvälisen siirtotodistuksen ja kun uusi liitto on vahvistanut vastaanottaneensa sen. – –

– –

8.2 Kansainvälisen siirtotodistuksen laatiminen ammattilaispelaajalle

– –

3. Aikaisemman liiton on kansainvälistä siirtotodistusta koskevan pyynnön saatuaan pyydettävä aikaisempaa seuraa ja ammattilaispelaajaa täsmentämään, onko sopimuksen ehtojen mukainen voimassaoloaika päättynyt, onko sopimus purettu ennenaikaisesti yhteisymmärryksen perusteella vai vallitseeko osapuolten kesken sopimusriita.

4. Aikaisemman liiton on seitsemän päivän kuluessa kansainvälisen siirtotodistuksen pyytämisajankohdasta – –:

a) annettava kansainvälinen siirtotodistus uudelle liitolle ja ilmoitettava ajankohta, jona pelaaja on poistettu rekisteristä; tai

b) hylättävä kansainvälistä siirtotodistusta koskeva pyyntö ja ilmoitettava – – hylkäämisen peruste, joka voi olla joko se, että aikaisemman seuran ja ammattilaispelaajan välinen sopimus ei ole päättynyt, tai se, että sopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä ei ole päästy yhteisymmärrykseen.

– –

7. Aikaisempi liitto ei saa antaa kansainvälistä siirtotodistusta, jos aikaisemman seuran ja ammattilaispelaajan välillä on vireillä sopimusriita tämän liitteen 8.2 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa. Tällaisessa tapauksessa FIFA voi uuden liiton pyynnöstä toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä poikkeuksellisissa olosuhteissa. – – Lisäksi ammattilaispelaaja, aikaisempi seura ja/tai uusi seura voivat saattaa asian FIFAn tutkittavaksi 22 artiklan mukaisesti. FIFA päättää siinä tapauksessa kansainvälisen siirtotodistuksen antamisesta ja mahdollisista urheilutoimintaan liittyvistä seuraamuksista 60 päivän kuluessa. Urheilutoimintaan liittyviä seuraamuksia koskeva päätös on joka tapauksessa tehtävä ennen kansainvälisen siirtotodistuksen antamista. Kansainvälisen siirtotodistuksen antaminen ei vaikuta oikeuteen saada korvausta sopimusrikkomuksen perusteella.”

II Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

21 BZ on entinen ammattilaisjalkapalloilija, joka asuu Pariisissa (Ranska).

22 Hän teki 20.8.2013 nelivuotisen työsopimuksen Futbolny Klub Lokomotivin kanssa, joka tunnetaan myös nimellä Lokomotiv Moskova ja joka on Venäjälle sijoittautunut ammattilaisjalkapalloseura.

23 Lokomotiv Moskova purki kyseisen sopimuksen 22.8.2014 syistä, jotka sen mukaan liittyivät BZ:n käyttäytymiseen. Kyseinen seura saattoi 15.9.2014 RSTP:n 22 artiklan a alakohdan ja 24 artiklan perusteella riidanratkaisuelimen ratkaistavaksi vaatimuksen siitä, että BZ on velvoitettava maksamaan 20 miljoonan euron korvaus, minkä tueksi se vetosi RSTP:n 17 artiklassa tarkoitettuun sopimuksen päättämiseen ilman perusteltua syytä. BZ esitti myöhemmin riidanratkaisuelimelle vastavaatimuksen, jossa hän vaati Lokomotiv Moskovan velvoittamista maksamaan hänelle saamatta jääneet palkat sekä korvauksen, jonka määrä vastaa sitä palkkaa, joka hänelle olisi kyseisen sopimuksen mukaan pitänyt maksaa, jos sopimus olisi pysynyt voimassa sovittuun päättymisajankohtaan saakka.

24 BZ kertoo etsineensä tämän jälkeen uutta ammattilaisjalkapalloseuraa, joka voisi palkata hänet. Hän täsmentää kohdanneensa uuden seuran etsinnässä vaikeuksia, jotka johtuivat riskistä, että hänet mahdollisesti palkkaava seura voi joutua yhteisvastuuseen siitä korvauksesta, jonka hän saattaa joutua maksamaan Lokomotiv Moskovalle RSTP:n 17 artiklan nojalla.

25 Sporting du Pays de Charleroi SA, joka on Belgiaan sijoittautunut ammattilaisjalkapalloseura, tarjoutui 19.2.2015 päivätyllä kirjeellä palkkaamaan BZ:n mutta asetti palkkaamiselle kaksi kumulatiivista lykkäävää ehtoa, joista ensimmäinen koskee sitä, että hänet voidaan rekisteröidä ja että hän täyttää vaatimukset pelatakseen kyseisen seuran edustusjoukkueessa kaikissa FIFAn,

UEFAn ja URBSFAn järjestämissä kilpailuissa, joihin hänet valitaan, ja toinen sitä, että kyseinen seura saa kirjallisen ja ehdottoman vahvistuksen siitä, että se ei joudu yhteisvastuuseen sellaisten korvausten maksamisesta, jotka BZ:n on mahdollisesti maksettava Lokomotiv Moskovalle.

26 BZ osoitti 20.2.2015 FIFAlle ja URBSFAlle kirjeen saadakseen varmuuden yhtäältä siitä, että hänet voidaan rekisteröidä ja sääntöjenmukaisesti hyväksyä pelaamaan Sporting du Pays de Charleroin edustusjoukkueessa, ja toisaalta siitä, ettei RSTP:n 17 artiklaa sovelleta kyseiseen seuraan. FIFA vastasi hänelle, että ainoastaan sen toimivaltaisella päätöksentekoelimellä oli toimivalta soveltaa RSTP:tä. URBSFA puolestaan vastasi hänelle, että FIFAn antamien sääntöjen mukaan hänen rekisteröimisensä ei ole mahdollista ennen kuin Lokomotiv Moskova on toimittanut kansainvälisen siirtotodistuksen.

27 Riidanratkaisuelin hyväksyi 18.5.2015 tekemällään päätöksellä Lokomotiv Moskovan vaatimuksen osittain ja velvoitti BZ:n maksamaan sille 10,5 miljoonan euron suuruisen korvauksen. Toiseksi se hylkäsi BZ:n vastavaatimuksen. Kolmanneksi se totesi, että RSTP:n 17 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta BZ:hen tulevaisuudessa.

28 Court of Arbitration for Sport (urheilun välitystuomioistuin, jäljempänä CAS), jonka kotipaikka on Lausannessa (Sveitsi) ja jolta BZ haki muutosta, vahvisti 27.5.2016 kyseisen päätöksen.

29 BZ otettiin 24.7.2015 toisen, Ranskaan sijoittautuneen ammattilaisjalkapalloseuran palvelukseen.

30 BZ nosti 9.12.2015 tribunal de commerce du Hainaut'ssa (division de Charleroi) (Hainaut'n kauppatuomioistuin (Charleroin toimipaikka) (Belgia)) kanteen, jossa hän vaati, että FIFA ja URBSFA velvoitetaan maksamaan hänelle 6 miljoonan euron korvaus vahingosta, jonka BZ katsoi kärsineensä näiden kahden liiton virheellisen menettelyn seurauksena.

31 Kyseinen tuomioistuin totesi 19.1.2017 antamassaan tuomiossa, että se oli toimivaltainen tutkimaan BZ:n kanteen ja että kanne oli lähtökohtaisesti perusteltu. Se velvoitti FIFAn ja URBSFAn maksamaan yhteisvastuullisesti BZ:lle alustavan korvauksen ja jätti asian muilta osin odottamaan sitä, että asianosaiset toimittavat tarvittavat tiedot BZ:lle Belgiassa näiden kahden liiton virheellisen menettelyn vuoksi aiheutuneen vahingon määrän määrittämiseksi.

32 FIFA on valittanut kyseisestä tuomiosta cour d'appel de Monsiin (Monsin ylioikeus, Belgia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin. FIFA vaatii pääasiallisesti, että kyseinen tuomioistuin toteaa ensisijaisesti, ettei sillä ole toimivaltaa käsitellä BZ:n kannetta, koska asia kuuluu CAS:n yksinomaiseen toimivaltaan tai koska kyseinen kanne ei ainakaan kuulu belgialaisten tuomioistuinten kansainväliseen toimivaltaan. FIFA vaatii toissijaisesti, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin jättää mainitun kanteen tutkimatta tai ainakin toteaa sen perusteettomaksi.

33 URBSFA, joka on kutsuttu osallistumaan menettelyyn, esittää samankaltaiset vaatimukset.

34 Sporting du Pays de Charleroi, joka on jättänyt ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen hakemuksen vapaaehtoisesta väliintulosta, tukee FIFAn ja URBSFAn vaatimuksia.

35 BZ, joka on tehnyt liitännäisvalituksen, vaatii puolestaan pääasiallisesti, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin yhtäältä toteaa, että RSTP:n 17 artikla ja 9 artiklan 1 kohta sekä mainittujen sääntöjen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohta ovat SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan vastaisia, ja toisaalta velvoittaa FIFAn ja URBSFAn yhteisvastuullisesti korvaamaan vahingon, joka hänelle on aiheutunut kyseisten sääntöjen olemassaolon ja soveltamisen vuoksi.

36 Cour d'appel de Mons toteaa ennakkoratkaisupyynnössään, että sekä FIFAn valitus että Sporting du Pays de Charleroin väliintulohakemus voidaan ottaa tutkittavaksi, ja katsoo ensinnäkin, että tribunal de commerce du Hainaut (division de Charleroi) piti perustellusti itseään toimivaltaisena ratkaisemaan BZ:n kanteen siltä osin kuin se koskee BZ:n Belgiassa kärsimän vahingon korvaamista.

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tältä osin ensinnäkin, ettei kyseisen vaatimuksen voida katsoa kuuluvan CAS:n yksinomaiseen toimivaltaan sellaisen välityssopimuksen nojalla, joka täyttäisi Belgian oikeudessa asetetut pätevyysedellytykset, kun otetaan huomioon se, että ne FIFAn perussäännön määräykset, joihin FIFA viittaa osoittaakseen tällaisen sopimuksen olemassaolon nyt käsiteltävässä asiassa, ovat yleisluonteisia, erotuksetta sovellettavia ja epätäsmällisiä.

38 Tämän jälkeen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että mainittu vaatimus kuuluu tosiasiallisesti alioikeuden kansainväliseen toimivaltaan sekä URBSFAa että FIFAa koskevilta osin. URBSFAn osalta tämä toimivalta on nimittäin olemassa siksi, että URBSFAn kotipaikka on Belgiassa ja että BZ vetoaa vahingon tapahtumiseen Charleroissa, jossa hän ei voinut harjoittaa ammattilaisjalkapalloilijan ammattiaan huolimatta Sporting du Pays de Charleroin hänelle esittämästä sopimustarjouksesta. Samoin FIFAn osalta tällainen toimivalta on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä olemassa siitä huolimatta, että kyseisen yhdistyksen kotipaikka on Sveitsissä, koska BZ vetoaa FIFAn sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvausvastuuseen, koska vahinko, johon BZ vetoaa, tapahtui Charleroissa (Belgia) ja koska asianosaisten välisen riita-asian ja mainitun tuomioistuimen välillä on erityisen läheinen liittymä. BZ:n päätös saattaa asia tribunal de commerce du Hainaut'n (division de Charleroi) käsiteltäväksi johtaa kuitenkin sen mielestä siihen, että kyseisen tuomioistuimen toimivalta rajoittuu vahinkoon, joka BZ:lle saattoi aiheutua Belgiassa.

39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa lopuksi, että FIFA ja URBSFA eivät voi perustellusti väittää, että kyseessä on ”toimivaltapetos” siitä syystä, että BZ on keinotekoisesti aloittanut Belgiassa oikeudenkäynnin hankkimalla petollisen menettelyn avulla Sporting du Pays de Charleroilta fiktiivisen sopimustarjouksen. Se katsoo tältä osin, että on näytetty toteen ensinnäkin, että BZ oli toteuttanut toimenpiteitä, joiden tarkoituksena oli saada useat unionin eri jäsenvaltioihin sijoittautuneet seurat, jotka tiedotusvälineiden mukaan olivat ilmaisseet kiinnostuksensa BZ:hen, palkkaamaan hänet, toiseksi, että Sporting du Pays de Charleroi oli yksipuolisesti tehnyt BZ:lle sopimustarjouksen, kolmanneksi, että BZ oli välittömästi ryhtynyt tarvittaviin varotoimiin varmistaakseen, että kyseisessä tarjouksessa asetettuja lykkääviä ehtoja noudatetaan, ja neljänneksi, ettei ollut kohtuutonta, että hän tarttui tällaiseen tarjoukseen, joka oli ainoa, joka hänellä oli tuolloin käytettävissään, voidakseen jatkaa ammattilaisuraansa hänen ja Lokomotiv Moskovan välisestä riidasta huolimatta sekä rajoittaakseen vahinkoa, joka aiheutui hänen taloudellisen toimintansa keskeytymisestä useiksi kuukausiksi.

40 Toiseksi cour d'appel de Mons katsoo, että BZ:n vaatimus voidaan ottaa tutkittavaksi, koska hän on osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla oikeussuojan tarpeen subjektiivisen oikeuden haltijana, joka katsoo kärsineensä vahinkoa FIFAn ja URBSFAn virheellisen menettelyn seurauksena.

41 Kolmanneksi ja viimeiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että pääasiassa on ratkaistava kysymys siitä, perustuuko vahinko, jonka BZ katsoo kärsineensä sen vuoksi, että hän estyi harjoittamasta ammattilaisjalkapalloilijan ammattiaan kaudella 2014/2015, FIFAn ja URBSFAn virheelliseen menettelyyn, jossa ne olivat soveltaneet häneen SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan vastaisia sääntöjä eli RSTP:n 17 artiklaa ja 9 artiklan 1 kohtaa sekä kyseisten sääntöjen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohtaa.

42 Kyseinen tuomioistuin esittää tältä osin yhtäältä, että BZ:n mukaan kyseisten sääntöjen on katsottava 15.12.1995 annetun tuomion Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463) valossa rajoittavan sekä työntekijöiden vapaata liikkuvuutta että kilpailua. RSTP:n 17 artiklan 2 kohtaan sisältyvä sääntö, jonka mukaan uusi ammattilaisjalkapalloseura, joka rekrytoi pelaajan ilman perusteltua syytä tapahtuneen työsopimuksen päättämisen jälkeen, on yhteisvastuussa sen korvauksen maksamisesta, jonka tämä pelaaja voidaan velvoittaa maksamaan aikaisemmalle seuralleen, rajoittaa pelaajien rekrytointia sekä heidän itsensä että seurojen, jotka haluaisivat palkata heidät, vahingoksi, ja näin on sitäkin suuremmalla syyllä, koska sen korvauksen määrä, joka myöhemmin vahvistetaan RSTP:n 17 artiklan 1 kohdassa lueteltujen perusteiden mukaisesti, ei yleensä ole tiedossa silloin, kun asianomaiset henkilöt tavallisesti tekevät työsopimuksen. Tätä estettä vahvistavat hänen mukaansa lisäksi säännöt, jotka sisältyvät kyseisten sääntöjen 17 artiklan 4 kohtaan, jossa määrätään, että uuden seuran oletetaan kannustaneen pelaajaa päättämään hänen ja hänen aikaisemman seuransa välisen työsopimuksen, mikä altistaa uuden seuran tietyissä tilanteissa urheilutoimintaan liittyville seuraamuksille. Samoin RSTP:n 9 artiklan 1 kohtaan ja kyseisten sääntöjen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohtaan sisältyvät säännöt vahvistavat hänen mukaansa mainittua estettä, koska niissä kielletään sitä kansallista jalkapalloliittoa, johon aikaisempi seura kuuluu, antamasta pelaajalle kansainvälistä siirtotodistusta, jos aikaisemman seuran ja kyseisen pelaajan välillä on riita, joka liittyy työsopimuksen ennenaikaiseen päättämiseen muuten kuin yhteisymmärryksen perusteella.

43 Toisaalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että FIFAn ja URBSFAn mukaan pääasiassa kyseessä olevia eri sääntöjä on yleisesti tulkittava siten, että huomioon otetaan EUT-sopimuksessa tunnustetut urheilun erityispiirteet. Nämä yhdistykset katsovat erityisesti, että vaikka oletettaisiin, että kyseiset säännöt rajoittavat työntekijöiden vapaata liikkuvuutta tai kilpailua, ne ovat oikeutettuja niiden taustalla olevien hyväksyttävien tavoitteiden, joita ovat ensisijaisesti sopimusvakauden ja jalkapallojoukkueiden vakauden ylläpitäminen sekä laajemmin urheilukilpailujen rehellisyyden, sääntöjenmukaisuuden ja asianmukaisen kulun turvaaminen, vuoksi.

44 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin puolestaan katsoo, ettei ole poissuljettua, että pääasiassa kyseessä olevilla eri säännöillä – erityisesti kun niitä tarkastellaan yhdessä – rajoitetaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja kilpailua. Se huomauttaa myös, että nyt käsiteltävässä asiassa on painavia, täsmällisiä ja yhtäpitäviä viitteitä siitä, että kyseisten sääntöjen olemassaolo ja soveltaminen ovat voineet estää uutta ammattilaisjalkapalloseuraa palkkaamasta BZ:a sen jälkeen, kun hänen ja Lokomotiv Moskovan välinen työsopimus purettiin. Mainitut säännöt nimittäin vaikeuttavat palkkaamista, kuten muun muassa Sporting du Pays de Charleroin BZ:lle osoittamaansa sopimustarjoukseen sisällyttämät lykkäävät ehdot osoittavat.

45 Tässä tilanteessa cour d'appel de Mons on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko SEUT 45 ja SEUT 101 artiklaa tulkittava siten, että niissä kielletään

– periaate, jonka mukaan pelaajan ja sen seuran, joka haluaa ottaa hänet palvelukseensa, on maksettava yhteisvastuullisesti sille seuralle suoritettava korvaus, jonka kanssa tehty sopimus on päätetty ilman perusteltua syytä, sellaisena kuin tästä periaatteesta määrätään RSTP:n 17 artiklan 2 kohdassa, luettuna yhdessä saman artiklan 4 kohdan mukaisten urheilutoimintaan liittyvien seuraamusten ja 1 kohdan mukaisten taloudellisten seuraamusten kanssa;

– [sen kansallisen jalkapalloliiton], johon pelaajan aikaisempi seura kuuluu, mahdollisuus olla antamatta kansainvälistä siirtotodistusta, joka on tarpeen, jotta uusi seura voisi ottaa pelaajan palvelukseensa, jos tämän aikaisemman seuran ja pelaajan välillä on vireillä oikeusriita (RSTP:n 9.1 artikla ja sen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohta)?”

III Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

46 Ennakkoratkaisupyynnön esittämisen jälkeen – 15.12.2022 – kolme ammattilaisjalkapalloilijoita edustavaa yhdistystä, joista ensimmäinen toimii kansainvälisellä tasolla (Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels, ammattilaisjalkapalloilijoiden yhdistysten kansainvälinen kattoyhdistys, jäljempänä FIFPro), toinen Euroopan tasolla (Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels – Division Europe, ammattilaisjalkapalloilijoiden yhdistysten kansainvälinen kattoyhdistys – Euroopan osasto, jäljempänä FIFPro Europe) ja kolmas Ranskan tasolla (Union nationale des footballeurs professionnels, kansallinen ammattilaisjalkapalloilijoiden yhdistys (jäljempänä UNFP)), esittivät yhdessä väliintulohakemuksen pääasian oikeudenkäynnissä.

47 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ilmoitti 19.12.2022 unionin tuomioistuimelle tällaisen vapaaehtoista väliintuloa koskevan hakemuksen olemassaolosta.

48 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jolta unionin tuomioistuimen kirjaamo tiedusteli, onko kyseessä olevia yhdistyksiä pidettävä pääasian uusina osapuolina pelkästään sillä perusteella, että ne ovat jättäneet väliintulohakemuksen, vai edellyttääkö tällaisen aseman mahdollinen tunnustaminen sen päätöstä, vastasi olennaisilta osin, että näitä yhdistyksiä oli pidettävä sovellettavien kansallisten menettelysääntöjen eli Belgian oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lain (code judiciaire belge) 15 ja 16 §:n nojalla pääasian osapuolina, vaikka niiden hakemuksen tutkittavaksi ottamisesta ei ollut vielä annettu ratkaisua.

49 Tämä vastaus huomioon ottaen ennakkoratkaisupyyntö annettiin tiedoksi mainituille yhdistyksille unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 97 artiklan 2 kohdan mukaisesti ja niille asetettiin määräaika kirjallisten huomautusten esittämistä varten.

50 Kyseisten kirjallisten huomautusten jättämisen jälkeen FIFA vaati unionin tuomioistuinta 30.5.2023 ja uudelleen 12.6.2023 jättämään ne huomiotta tai toteamaan, että ne on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, ettei kyseisiä kolmea yhdistystä voida pitää pääasian uusina osapuolina. Unionin tuomioistuimen kirjaamo ilmoitti FIFAlle, että sen vaatimus oli päätetty ottaa huomioon ja että unionin tuomioistuin käsittelisi sen hyvissä ajoin, ja muistutti samalla

FIFAa kyseistä käsittelyä odotettaessa siitä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin oli nimenomaisesti ja selvästi ilmoittanut unionin tuomioistuimelle, että kyseisiä yhdistyksiä oli pidettävä pääasian uusina osapuolina.

51 Unionin tuomioistuimen kirjaaja kutsui 29.11.2023 muun muassa kaikki pääasian osapuolet, sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin oli ne määrittänyt, 18.1.2024 pidettävään istuntoon. Tässä yhteydessä hän ilmoitti niille, että unionin tuomioistuimen toinen jaosto oli 23.11.2023 pidetyssä kokouksessa käydyn keskustelun jälkeen päättänyt, ettei FIFPron, FIFPro Europen ja UNFP:n esittämien kirjallisten huomautusten tutkimatta jättäminen tai näiden osapuolten jättäminen menettelyn ulkopuolelle ollut aiheellista, ja täsmensi, että kyseisen ratkaisun perustelut täsmennettäisiin asian käsittelyn päätteeksi annettavassa tuomiossa.

52 Tältä osin on mainittava, että työjärjestyksen 96 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, luettuna yhdessä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan kanssa, määrätään, että ennakkoratkaisumenettelyssä muun muassa pääasian osapuolilla on oikeus esittää huomautuksia unionin tuomioistuimessa.

53 Työjärjestyksen 97 artiklan 1 kohdan mukaan pääasian osapuolia ovat ne, jotka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on määrittänyt osapuoliksi kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti.

54 Unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole tutkia, onko ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tällaiseen määrittämiseen liittyvät päätökset tehty sovellettavien kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti. Unionin tuomioistuimen on päinvastoin pitäydyttävä näissä ratkaisuissa niin kauan kuin niitä ei ole kumottu kansallisessa oikeudessa säädettyjä muutoksenhakukeinoja käyttämällä (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, 33 kohta).

55 Näin ollen unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen pitämään pääasian osapuolena jokaista henkilöä, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin määrittää tällaiseksi osapuoleksi, riippumatta siitä, onko kyseinen henkilö saanut tämän aseman ennen ennakkoratkaisupyynnön esittämistä vai sen jälkeen.

56 Poikkeuksena tästä periaatteesta henkilöltä voidaan evätä pääasian osapuolen asema työjärjestyksen 96 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä perussäännön 23 artiklan kanssa, tarkoitetulla tavalla, jos unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee selvästi, että kyseinen henkilö on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle väliintulohakemuksen ainoastaan voidakseen osallistua ennakkoratkaisumenettelyyn ilman aikomusta osallistua aktiivisesti kansalliseen menettelyyn (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, 35 kohta).

57 Kuten edellä 48 kohdassa mainittiin, nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on nimenomaisesti, selvästi ja varauksetta ilmoittanut, että FIFProa, FIFPro Europea ja UNFP:tä on sovellettavien kansallisten menettelysääntöjen mukaan pidettävä pääasian uusina osapuolina. Mistään asiakirja-aineistoon sisältyvästä seikasta ei myöskään ilmene, että kyseisen tuomioistuimen tätä koskevaa ratkaisua olisi muutettu tai se olisi peruutettu kansallisessa oikeudessa säädettyjen muutoksenhakukeinojen yhteydessä.

58 Asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene selvästi, että kyseiset kolme yhdistystä olisivat tehneet väliintulohakemuksensa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa ainoastaan voidakseen osallistua ennakkoratkaisumenettelyyn ilman tarkoitusta osallistua aktiivisesti kansalliseen oikeudenkäyntiin.

59 Näin ollen näille yhdistyksille oli myönnettävä pääasian osapuolen asema työjärjestyksen 96 artiklassa tarkoitetulla tavalla, joten niillä oli oikeus esittää huomautuksia unionin tuomioistuimessa.

60 Niinpä niiden kirjallisia huomautuksia ei ollut syytä jättää tutkimatta.

IV Tutkittavaksi ottaminen

61 FIFA ja URBSFA sekä Kreikan, Ranskan ja Unkarin hallitukset kyseenalaistavat ennakkoratkaisupyynnön tai ainakin unionin tuomioistuimelle esitetyn kysymyksen tiettyjen osien tutkittavaksi ottamisen.

62 Niiden tältä osin esittämät argumentit ovat pääasiallisesti kolmenlaisia. Ensinnäkin Kreikan ja Ranskan hallitusten sekä URBSFAn mukaan ennakkoratkaisupyynnön sisältö ei täytä työjärjestyksen 94 artiklassa asetettuja vaatimuksia, koska siinä ei esitetä riittävän yksityiskohtaisesti niitä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja, joiden perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimelta ratkaisua, eikä syitä, joiden vuoksi kyseinen tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi esittää ennakkoratkaisukysymyksen SEUT 45 tai SEUT 101 artiklan tulkinnasta voidakseen ratkaista pääasian. Toiseksi FIFA ja URBSFA väittävät, että ennakkoratkaisupyyntö on luonteeltaan hypoteettinen ja abstrakti, koska ei ole olemassa todellista oikeusriitaa, jonka käsittely voisi edellyttää unionin tuomioistuimen tulkintaratkaisua. Tällainen tilanne johtuu niiden mukaan yhtäältä siitä, että työsopimuksia ja pelaajasiirtoja koskevilla RSTP:n säännöillä ei loppujen lopuksi ollut kielteistä vaikutusta BZ:hen, ja toisaalta siitä, että BZ rakensi pääasian oikeusriidan keinotekoisesti, koska hänellä ei ollut missään vaiheessa aikomusta liittyä Sporting du Pays de Charleroihan. Kolmanneksi pääasialla ei Ranskan ja Unkarin hallitusten sekä FIFAn ja URBSFAn mukaan ole EUT-sopimuksessa tarkoitettua rajat ylittävää ulottuvuutta, minkä lisäksi FIFA ja URBSFA katsovat, että pääasia on luonteeltaan ”ulkoinen”, joten se ei voi kuulua SEUT 45 artiklan soveltamisalaan. Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoitus, jonka kohteeksi BZ katsoo joutuneensa, muodostuu nimittäin siitä, että hänen ammatillista liikkuvuuttaan kolmannen valtion (Venäjä), johon Lokomotiv Moskova on sijoittautunut, ja jäsenvaltion (Belgia), johon Sporting du Pays de Charleroi on sijoittautunut, välillä rajoitettiin.

A Ennakkoratkaisupyynnön sisältö

63 SEUT 267 artiklalla luotu ennakkoratkaisumenettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita nämä tarvitsevat ratkaistakseen käsiteltävikseen saatetut asiat. Vakiintuneen oikeuskäytännön – jota unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan a ja b alakohta nyttemmin ilmentää – mukaan on niin, että jotta unionin oikeutta voitaisiin tulkita kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisellä tavalla, kansallisen tuomioistuimen on määritettävä esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat tai ainakin selostettava ne tosiseikkoja koskevat lähtökohdat, joihin nämä kysymykset perustuvat. On lisäksi välttämätöntä, että – kuten työjärjestyksen 94 artiklan

c alakohdassa todetaan – ennakkoratkaisupyyntöön sisältyy selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä. Nämä vaatimukset pätevät erityisesti kilpailun alan kaltaisilla aloilla, joille ovat luonteenomaisia monitahoiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

64 Lisäksi ennakkoratkaisupyynnössä annettavien tietojen on oltava paitsi sellaisia, että unionin tuomioistuin voi niiden perusteella antaa hyödyllisiä vastauksia, myös sellaisia, että jäsenvaltioiden hallituksilla ja muilla osapuolilla, joita asia koskee, on niiden perusteella mahdollisuus esittää huomautuksensa Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisesti (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

65 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntö täyttää kahdessa edellisessä kohdassa mainitut vaatimukset. Ennakkoratkaisupyynnössä nimittäin kuvataan yksityiskohtaisesti unionin tuomioistuimelle esitettyyn kysymykseen liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat. Siinä esitetään tämän jälkeen lyhyesti mutta selkeästi ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pitänyt kysymyksen esittämistä tarpeellisena, sekä yhteys, joka sen mukaan vallitsee yhtäältä SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan sekä toisaalta pääasian välillä.

66 Myös unionin tuomioistuimelle esitettyjen kirjallisten huomautusten sisältö osoittaa, ettei niiden esittäjillä ole ollut mitään vaikeuksia saada selville ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja voidakseen ymmärtää sen taustalla olevien tosiseikkoja koskevien toteamusten sisällön ja ulottuvuuden sekä syyt, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pitänyt sen esittämistä tarpeellisena, ja voidakseen viime kädessä esittää tältä osin näkemyksensä kattavasti ja hyödyllisesti.

B Oikeusriidan tosiasiallisuus ja unionin tuomioistuimelle esitetyn kysymyksen merkityksellisyys

67 Yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa pääasia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kyseisen asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Tästä seuraa, että kansallisten tuomioistuinten esittämillä kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta ja että unionin tuomioistuin voi kieltäytyä ratkaisemasta näitä kysymyksiä ainoastaan silloin, jos on ilmeistä, että pyydetyllä tulkinnalla ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteamukset, jotka esitettiin tiivistetysti edellä 22–35, 39 ja 41–44 kohdassa, osoittavat, että pääasian oikeusriita on todellinen. Lisäksi samoista toteamuksista ilmenee, että se, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan SEUT 45 ja SEUT 101 artiklaa, ei ole selvästikään vailla yhteyttä pääasian tosiseikkoihin ja kohteeseen.

69 Mainituista toteamuksista nimittäin ilmenee ensinnäkin, että kyseisen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu sekä valitus että liitännäisvalitus asiassa, jonka aiheena on todellinen ja konkreettinen kysymys siitä, onko BZ:lla oikeus – kuten ensimmäisessä oikeusasteessa todettiin – korvaukseen vahingosta, jonka hän väittää kärsineensä siitä syystä, että hän oli kaudella 2014/2015 estynyt harjoittamasta jalkapalloilijan ammattiaan, koska FIFA ja URBSFA olivat menetelleet virheellisesti, kun ne olivat soveltaneet häneen RSTP:n 17 artiklaa ja 9 artiklan 1 kohtaa sekä kyseisten sääntöjen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohtaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa tältä osin, että nyt käsiteltävässä asiassa on olemassa painavia, täsmällisiä ja yhtäpitäviä viitteitä siitä, että kyseisten sääntöjen olemassaolo ja soveltaminen ovat voineet estää uutta ammattilaisjalkapalloseuraa palkkaamasta BZ:aa sen jälkeen, kun hänen ja Lokomotiv Moskovan välinen työsopimus purettiin. Toiseksi BZ:n vaatimus ja ensimmäisessä oikeusasteessa annettu tuomio, jossa vaatimus todettiin periaatteellisesti perustelluksi, perustuvat molemmat SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan tulkintaan ja soveltamiseen. Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että kun otetaan huomioon sen käsiteltäväksi saatetun asian kohde, sen on vuorollaan ratkaisun antamiseksi otettava kantaa muun muassa siihen, onko FIFAn ja URBSFAn menettelyä pidettävä virheellisenä SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan vastaisuuden vuoksi. Neljänneksi kyseinen tuomioistuin katsoo sille esitettyjen tosiseikkojen perusteella, että toisin kuin FIFA ja URBSFA väittävät, pääasian oikeusriitaa ei voida pitää keinotekoisena.

C Pääasiaan liittyvä rajat ylittävä ulottuvuus

70 Työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, sijoittautumisvapautta, palvelujen tarjoamisen vapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia EUT-sopimuksen määräyksiä ei sovelleta tilanteisiin, joiden kaikki osatekijät rajoittuvat yhden ainoan jäsenvaltion sisälle, lukuun ottamatta tiettyjä erityisiä tapauksia, joissa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että on olemassa konkreettisia seikkoja, joiden perusteella pyydettyä tulkintaa voidaan pitää tarpeellisena asian ratkaisemiseksi oikeusriidan kohteen tai olosuhteiden ja SEUT 45, SEUT 49, SEUT 56 tai SEUT 63 artiklan välillä olevan yhteyden vuoksi, kuten työjärjestyksen 94 artiklassa edellytetään (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 38 ja 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

71 Nyt käsiteltävässä asiassa ei voida katsoa, että siltä osin kuin ennakkoratkaisupyyntö koskee työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan SEUT 45 artiklan tulkintaa pyyntö olisi jätettävä tutkimatta sillä perusteella, ettei kyseisellä artiklalla ole yhteyttä pääasiaan, kun otetaan huomioon rajat ylittävän ulottuvuuden puuttuminen tai sitäkin suuremmalla syyllä sen ”ulkoinen” luonne URBSFAn kyseiselle käsitteelle antamassa merkityksessä.

72 Cour d’appel de Mons mainitsee ennakkoratkaisupyynnössään, että BZ:n asuinpaikka ja hänen intressiensä keskus on Pariisissa. Se muistuttaa lisäksi, että BZ:n esittämän vaatimuksen kohteena on sen vahingon korvaaminen, jonka tämä katsoo kärsineensä kaudella 2014/2015, koska hänen mahdollisuuksiaan liikkua ammatinharjoittajana muihin jäsenvaltioihin, erityisesti Belgiaan, jossa Sporting du Pays de Charleroi oli esittänyt hänelle ehdollisen sopimustarjouksen, oli rajoitettu. Näin tehdessään kyseinen tuomioistuin tuo ennakkoratkaisupyynnössään selvästi esiin sen

tosiasiallisen ja oikeudellisen tilanteen rajat ylittävän luonteen, joka on ominainen pääasialle, jossa Ranskassa asuva henkilö moittii sitä, että hän ei ollut hänen ja kolmanteen valtioon sijoittautuneen ammattilaisjalkapalloseuran välisen työsopimuksen päättämisen jälkeen voinut käyttää tahtonsa mukaisesti vapauttaan liikkua muihin jäsenvaltioihin – tarkemmin sanottuna Belgiaan – sen vuoksi, että tietyt FIFAn ammattilaisjalkapalloilijoiden asemasta ja kansainvälisistä pelaajasiirroista antamat säännöt olivat olemassa ja että niitä oli joko tosiasiallisesti sovellettu häneen tai niiden soveltaminen häneen oli ollut mahdollista.

73 Edellä esitetystä seuraa, että mitään edellä 62 kohdassa mainituista argumenteista ei voida hyväksyä ja että ennakkoratkaisupyyntö on näin ollen otettava tutkittavaksi kokonaisuudessaan.

V Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

74 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään lähinnä, onko SEUT 45 ja SEUT 101 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä yksityisoikeudellisen yhdistyksen, jonka tarkoituksena on muun muassa jalkapalloilun säänteleminen, järjestäminen ja valvominen maailmanlaajuisesti, antamille säännöille, joissa määrätään

– ensinnäkin, että työsopimuksen osapuolena oleva ammattilaispelaaja, jonka katsotaan olevan vastuussa tällaisen sopimuksen päättämisestä ilman perusteltua syytä, ja uusi seura, joka palkkaa hänet sopimuksen päättämisen jälkeen, ovat yhteisvastuussa sellaisen korvauksen maksamisesta, joka on maksettava aikaisemmalle seuralle, jossa kyseinen pelaaja työskenteli, ja jonka suuruus määritetään kyseisissä säännöissä lueteltujen eri perusteiden mukaisesti

– toiseksi, että siinä tapauksessa, että ammattilaispelaaja palkataan päätetyn työsopimuksen mukaisen suoja-ajan aikana, uudelle seuralle määrätään urheilutoimintaan liittyvä seuraamus, joka on kielto rekisteröidä uusia pelaajia tiettynä aikana, paitsi jos se osoittaa, ettei se ollut kannustanut pelaajaa päättämään kyseistä sopimusta, ja

– kolmanneksi, että tähän sopimuksen päättämiseen liittyvä riita on esteenä sille, että se kansallinen jalkapalloliitto, jonka jäsen aikaisempi seura on, antaa kansainvälisen siirtotodistuksen, joka on tarpeen pelaajan rekisteröimiseksi uuteen seuraan, mistä seuraa, ettei kyseinen pelaaja voi osallistua jalkapallokilpailuihin kyseisen uuden seuran pelaajana.

A Alustavat toteamukset

75 Aluksi on muistutettava ensinnäkin, että siltä osin kuin urheilutoiminta on taloudellista toimintaa, siihen voidaan soveltaa taloudelliseen toimintaan sovellettavia unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

76 Ainoastaan tiettyjen erityissääntöjen, jotka yhtäältä on annettu yksinomaan muista kuin taloudellisista syistä ja jotka toisaalta koskevat yksinomaan urheiluun sellaisenaan liittyviä kysymyksiä, on katsottava olevan vailla mitään yhteyttä taloudelliseen toimintaan. Tämä koskee erityisesti sääntöjä ulkomaisten pelaajien sulkemisesta niiden joukkueiden kokoonpanon ulkopuolelle, jotka osallistuvat maitaan edustavien joukkueiden välisiin kilpailuihin, tai sellaisten luokitteluperusteiden vahvistamisesta, joita käytetään henkilökohtaisiin kilpailuihin osallistuvien urheilijoiden valitsemiseksi (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 84 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

77 Tällaisia erityissääntöjä lukuun ottamatta SEUT 45, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklan soveltamisalaan voivat kuulua urheiluliittojen antamat säännöt ammattilais- tai puoliammattilaispelaajien palkkatyön, palvelujen tarjoamisen ja sijoittautumisen sääntelemiseksi ja laajemmin säännöt, joilla ei säännellä muodollisesti tällaista työtä, palvelujen tarjoamista tai sijoittautumista mutta joilla on välitön vaikutus tällaiseen työhön, palvelujen tarjoamiseen tai sijoittautumiseen (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 85 ja 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

78 Samalla tavalla tällaisten yhdistysten antamat säännöt ja ne antaneiden yhdistysten toiminta laajemmin kuuluvat kilpailuoikeutta koskevien EUT-sopimuksen määräysten soveltamisalaan silloin, kun kyseisten määräysten soveltamisedellytykset täyttyvät (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 87 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

79 Pääasiassa kyseessä olevat säännöt eivät kuitenkaan kuulu sääntöihin, joihin voitaisiin soveltaa edellä 76 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, jonka osalta unionin tuomioistuin on toistuvasti muistuttanut, että poikkeuksen on rajoituttava sen varsinaiseen tavoitteeseen ja että siihen ei voida vedota kaiken urheilutoiminnan sulkemiseksi unionin talousoikeutta koskevien EUT-sopimuksen määräysten soveltamisalan ulkopuolelle (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 89 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

80 Pääasiassa kyseessä olevilla säännöillä on nimittäin yhtäältä aivan ilmeisesti välitön vaikutus pelaajien työhön. Edellä 13–17 kohdassa mainituilla säännöillä säännellään nimittäin ammattilaispelaajien työsopimuksia, joissa määritetään heidän työehtonsa, ja epäsuorasti tällaisen työskentelyn synnyttämää taloudellista toimintaa. Edellä 10, 19 ja 20 kohdassa mainituista säännöistä on todettava, että niillä on katsottava olevan välitön vaikutus pelaajien työhön, koska niillä asetetaan tiettyjä edellytyksiä heidän osallistumiselleen kilpailuihin, joka on heidän taloudellisen toimintansa keskeinen tarkoitus (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 59 ja 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

81 Toisaalta on niin, että koska joukkueiden kokoonpano on yksi kilpailujen, joissa ammattilaisjalkapalloseurat kohtaavat toisensa, olennaisista muuttujista ja koska nämä kilpailut synnyttävät taloudellista toimintaa, pääasiassa kyseessä olevien sääntöjen – koskivatpa ne pelaajien työsopimuksia tai pelaajasiirtoja – on lisäksi katsottava vaikuttavan suoraan kyseisen taloudellisen toiminnan harjoittamisen edellytyksiin ja sitä harjoittavien ammattilaisjalkapalloseurojen väliseen kilpailuun (ks. analogisesti tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 61 kohta).

82 Niinpä pääasiassa kyseessä olevan säännöt kuuluvat SEUT 45 ja SEUT 101 artiklan soveltamisalaan.

83 Toiseksi on niin, että koska kummallakin näistä EUT-sopimuksen artikloista on oma tavoitteensa, koska niissä määrätään niille ominaisista soveltamisedellytyksistä, koska niiden soveltaminen ei ole toisensa poissulkevaa ja koska niiden noudattamatta jättämisestä – jos se näytetään toteen – ei aiheudu samoja seurauksia, unionin tuomioistuimen on tulkittava niistä kumpaakin vuorollaan, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää.

84 Kolmanneksi ja viimeiseksi urheilutoimintaan liittyvät kiistämättömät erityispiirteet, jotka – vaikka ne koskevatkin erityisesti amatööriurheilua – voivat esiintyä myös taloudellisena toimintana harjoitetussa urheilussa, voidaan mahdollisesti ottaa SEUT 45 ja SEUT 101 artiklaa sovellettaessa huomioon muiden seikkojen ohella ja siltä osin kuin ne osoittautuvat

merkityksellisiksi, mutta niiden huomioon ottaminen voi kuitenkin tapahtua ainoastaan kussakin näistä artikloista määrättyjen soveltamisedellytysten puitteissa ja niitä noudattaen (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 103 ja 104 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

85 Erityisesti silloin, kun urheiluliiton antaman säännön väitetään merkitsevän työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoittamista tai kilpailunvastaista yhteistoimintajärjestelyä, tällaisen säännön rajoitukseksi tai kilpailunvastaiseksi järjestelyksi luonnehtimisen on joka tapauksessa perustuttava mainitun säännön sisällön konkreettiseen tutkimiseen siinä todellisessa asiayhteydessä, jossa sitä on määrä soveltaa (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 105 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

B Ennakkoratkaisukysymys siltä osin kuin se koskee SEUT 45 artiklan tulkintaa

1. Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoituksen olemassaolo

86 SEUT 45 artikla, jolla on välitön oikeusvaikutus, on esteenä kaikille toimenpiteille – riippumatta siitä, sovelletaanko sitä kansalaisuuden perusteella vai ei –, joilla voi olla epäsuotuisa vaikutus unionin kansalaisiin, kun he haluavat harjoittaa taloudellista toimintaa muun jäsenvaltion kuin alkuperäjäsenvaltionsa alueella, estämällä heitä lähtemästä kyseisestä jäsenvaltiosta tai tekemällä lähtemisestä vähemmän houkuttelevaa (tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 136 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän kysymyksen sanamuodosta ja sen taustalla olevista seikoista ilmenee, että toiminta, jonka yhteydessä kyseinen tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan SEUT 45 artiklaa, muodostuu siitä, että FIFA antoi RSTP:n eri säännöt, jotka sisältyvät sen 17 artiklan 1, 2 ja 4 kohtaan ja 9 artiklan 1 kohtaan sekä samojen sääntöjen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohtaan, ja sovelsi niitä Pariisissa asuvaan BZ:hen ja muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin ammattilaisjalkapalloseuroihin, jotka saattoivat harkita BZ:n palkkaamista – tai olivat jopa halukkaita siihen – sen jälkeen, kun hänen Lokomotiv Moskovan kanssa tekemänsä työsopimus oli purettu – tai vähintäänkin saattoi kyseisen pelaajan ja tällaiset seurat alttiiksi niiden soveltamiselle.

88 RSTP:n 17 artiklan 2 kohdassa määrätään, että ammattilaispelaaja, joka päättää työsopimuksensa ilman perusteltua syytä, ja uusi seura, joka palkkaa hänet tämän päättämisen jälkeen, ovat yhteisvastuussa korvauksen maksamisesta aikaisemmalle seuralle, jossa kyseinen pelaaja työskenteli. RSTP:n 17 artiklan 1 kohdassa määrätään kyseisestä korvauksesta, että jos työsopimuksessa ei ole tätä koskevia määräyksiä, sen määrän laskemisessa otetaan huomioon kyseisessä maassa voimassa oleva lainsäädäntö, urheilulajin erityispiirteet ja kaikki muut objektiiviset perusteet, mukaan lukien muun muassa palkka ja muut edut, jotka pelaajalle on suoritettava päätetyn sopimuksen ja/tai uuden sopimuksen perusteella, voimassa olevan sopimuksen jäljellä oleva kestoaika enintään viiteen vuoteen saakka sekä kulut ja menot, joita aikaisemmalle seuralle on aiheutunut tai jotka se on maksanut – jaksotettuina sopimusajanjaksolle.

89 RSTP:n 17 artiklan 4 kohdassa määrätään, että jos kyseinen pelaaja otetaan työhön työsopimuksessa tarkoitetun suoja-ajan, jolla tarkoitetaan kahta tai kolmea ensimmäistä sopimuksen kattamaa kautta tai vuotta, aikana, uudelle seuralle määrätään kyseessä olevan

pelaajan iästä riippuva urheilutoimintaan liittyvä seuraamus. Kyseisessä säännössä täsmennetään tältä osin ensinnäkin, että tällainen urheilutoimintaan liittyvä seuraamus määrätään RSTP:n 17 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun korvauksen maksamista koskevan velvollisuuden lisäksi. Toiseksi tätä urheilutoimintaan liittyvää seuraamusta sovelletaan uuteen seuraan, jonka katsotaan päättäneen sopimuksen tai kannustaneen sopimuksen päättämiseen suoja-ajan aikana. Kolmanneksi jokaisen uuden seuran, joka allekirjoittaa sopimuksen sellaisen pelaajan kanssa, joka on päättänyt aikaisemman sopimuksensa ilman perusteltua syytä, oletetaan, kunnes toisin osoitetaan, kannustaneen pelaajaa tähän päättämiseen. Neljänneksi mainittu urheilutoimintaan liittyvä seuraamus merkitsee sitä, että uusi seura ei saa rekisteröidä uusia pelaajia kansallisella tai kansainvälisellä tasolla kahden täyden ja peräkkäisen rekisteröintiajanjakson aikana.

90 RSTP:n 9 artiklan 1 kohdasta ja kyseisten sääntöjen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohdasta ilmenee vielä, että sopimuksen päättämiseen ilman perustelua syytä liittyvä sopimusriita on esteenä sille, että kansallinen jalkapalloliitto, jonka jäsen aikaisempi seura on, voisi antaa kansainvälisen siirtotodistuksen, joka tarvitaan kyseessä olevan pelaajan rekisteröimiseksi uuteen seuraan, minkä seurauksena kyseinen pelaaja ei voi osallistua jalkapallokilpailuihin uuden seuran pelaajana.

91 Kuten julkisasiamies on esittänyt ratkaisuehdotuksensa 43 ja 44 kohdassa, tällaiset säännöt ovat omiaan asettamaan epäedulliseen asemaan sellaiset ammattilaisjalkapalloilijat, joiden asuinpaikka tai työpaikka on siinä jäsenvaltiossa, josta he ovat lähtöisin, ja jotka haluavat harjoittaa taloudellista toimintaansa toisen jäsenvaltion alueelle sijoittautuneessa uudessa seurassa päättämällä yksipuolisesti aikaisemman seuransa kanssa tekemänsä työsopimuksen tai päätettyään tällaisen sopimuksen yksipuolisesti syystä, jota seura – aiheellisesti tai aiheettomasti – ei pidä tai saattaa olla pitämättä perusteltuna.

92 Tarkemmin sanottuna RSTP:n 17 artiklan 1 kohdan – kylläkin toissijaisesti sovellettavat – säännöt sen korvauksen määrittämisestä, joka pelaajan on maksettava aikaisemmalle seuralleen siinä tapauksessa, että työsopimus päätetään ilman perusteltua syytä, ja joiden mukaan jokainen uusi seura, joka palkkaa tällaisen pelaajan, on yhteisvastuullisesti velvollinen maksamaan tällaisen RSTP:n 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun korvauksen, ja – toki kumottavissa oleva – olettama päättämiseen kannustamisesta sekä uusiin seuroihin kyseisten sääntöjen 17 artiklan 4 kohdan nojalla sovellettava uusien pelaajien rekisteröimistä koskeva kielto ovat omiaan viemään tällaisessa tilanteessa konkreettisesti – kuten BZ:n osalta – tai mahdollisesti pelaajalta mahdollisuuden saada toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneilta seuroilta sitovia ja ehdottomia sopimustarjouksia, joiden hyväksyminen johtaisi siihen, että pelaaja lähtee alkuperäjäsenvaltiostaan käyttämällä liikkumisvapauttaan. Tällaisten sääntöjen olemassaolosta ja niiden yhteisvaikutuksesta seuraa nimittäin, että seuroille aiheutuu merkittäviä oikeudellisia riskejä, ennalta-arvaamattomia ja mahdollisesti erittäin suuria taloudellisia riskejä sekä merkittäviä urheilutoimintaan liittyviä riskejä, jotka voivat kokonaisuutena tarkasteltuna selkeästi saada ne luopumaan tällaisten pelaajien palkkaamisesta.

93 RSTP:n 9 artiklan 1 kohdassa ja kyseisten sääntöjen liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohdassa asetetun kaltaiset säännöt, joissa kielletään yleisesti ja automaattisesti – poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta – myöntämästä ammattilaispelaajien uusiin seuroihin rekisteröimiseksi edellytettävää kansainvälistä siirtotodistusta niin kauan kuin näiden pelaajien ja heidän aikaisempien seurojensa välillä on sopimusriita, joka liittyy siihen, että työsopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä ei ole päästy yhteisymmärrykseen, ovat omiaan estämään mainittuja pelaajia harjoittamasta taloudellista toimintaansa missään muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, josta he ovat lähtöisin, ja poistamaan siten olennaisen osan tällaisiin muihin jäsenvaltioihin

sijoittautuneiden seurojen urheilullisesta ja taloudellisesta intressistä tehdä sopimus heidän kanssaan. Lisäksi viimeksi mainittuja sääntöjä sovelletaan erityisesti pelaajan rajat ylittävään liikkumiseen eikä lainkaan yhden ja saman valtion sisällä tapahtuvaan liikkumiseen, kuten myös mainittujen sääntöjen 1 artiklan 1 kohdasta ilmenee. Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Sporting du Pays de Charleroi oli asettanut BZ:lle 19.2.2015 tehdyn sopimustarjouksen ehdoksi nimenomaisesti varmistuksen siitä, että BZ voidaan rekisteröidä ja häntä voidaan peluuttaa Belgiassa, ja BZ oli pyrkinyt saamaan varmistuksen FIFAlta ja URBSFAlta, mutta nämä olivat ilmoittaneet, etteivät ne voi antaa sitä hänelle, koska BZ:n ja Lokomotiv Moskovan välillä oli sopimusriita, josta riidanratkaisuelin lausuisi vasta useita kuukausia myöhemmin.

94 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevat säännöt ovat omiaan rajoittamaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta.

2. Mahdollisen oikeuttamisperusteen olemassaolo

95 Muut kuin valtiolliset toimenpiteet voidaan hyväksyä, vaikka ne rajoittavat EUT-sopimuksessa taattua vapaata liikkuvuutta, jos osoitetaan ensinnäkin, että niillä pyritään kyseisen sopimuksen mukaiseen, muuhun kuin puhtaasti taloudelliseen yleistä etua koskevaan hyväksyttävän tavoitteeseen, ja toiseksi, että ne ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisia, mikä edellyttää sitä, että ne soveltuvat kyseisen tavoitteen toteuttamiseen eikä niillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi. Erityisesti tällaisten toimenpiteiden soveltuvuutta koskevasta edellytyksestä on muistutettava, että toimenpiteiden voidaan katsoa olevan omiaan takaamaan tavoitteen toteutuminen vain, jos niillä tosiasiallisesti vastataan tavoitteeseen johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 251 kohta ja tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 141 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

96 Samalla tavoin kuin jos kyse olisi valtion toimenpiteistä, muiden kuin valtiollisten toimenpiteiden toteuttajan on osoitettava, että nämä kaksi kumulatiivista edellytystä täyttyvät (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 252 kohta ja tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 142 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

97 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis viime kädessä lausuttava siitä, täyttävätkö pääasiassa kyseessä olevat RSTP:n säännöt mainitut edellytykset, ja otettava huomioon asianosaisten esittämät perustelut ja todisteet. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin käytettävissään olevasta asiakirja-aineistosta ilmenevien seikkojen perusteella ja sillä varauksella, ettei kyseisen tuomioistuimen suorittamista tarkistuksista muuta johdu, antaa tälle seuraavat oikeusohjeet.

a) Yleisen edun mukaiseen hyväksyttävään tavoitteeseen pyrkiminen

98 FIFA, jota URBSFA tukee, väittää, että pääasiassa kyseessä olevilla RSTP:n säännöillä pyritään useisiin tavoitteisiin, joita ovat ensinnäkin sopimusvakauden ja ammattilaisjalkapalloseurojen joukkueiden vakauden ylläpitäminen, toiseksi laajemmin seurajoukkuejalkapallokilpailujen rehellisyyden, sääntöjenmukaisuuden ja asianmukaisen kulun turvaaminen ja kolmanneksi ammattilaisjalkapalloilijoiden suojelu työntekijöinä. Kaikki nämä eri tavoitteet ovat sen mukaan hyväksyttäviä yleisen edun kannalta.

99 Tältä osin on ensinnäkin huomautettava työntekijöiden suojelusta yhtäältä, että se ei kuulu FIFAn toiminnan tarkoitukseen, sellaisena kuin se määritellään sen perussäännössä, ja toisaalta, että viranomaiset eivät myöskään ole antaneet tälle yksityisoikeudelliselle yhdistykselle erityisiä tehtäviä tällä alalla. Näin ollen ei ole tarpeen lausua siitä, onko FIFAn kaltaisella yhdistyksellä nämä seikat huomioon ottaen oikeus vedota tällaiseen tavoitteeseen, koska nyt käsiteltävässä asiassa on joka tapauksessa riittävää todeta, ettei ole selvää, miten pääasiassa kyseessä olevien RSTP:n sääntöjen, sellaisina kuin ne selostettiin edellä 74 kohdassa, antaminen tai soveltaminen edistää ammattilaisjalkapalloilijoiden suojelua.

100 Toiseksi on todettava, että kun otetaan huomioon FIFAn itselleen asettamat tavoitteet, sellaisena kuin ne täsmennetään sen perussäännön 2 artiklassa ja toistetaan edellä 3 kohdassa, on mainittava aluksi, että tavoite varmistaa urheilukilpailujen sääntöjenmukaisuus on yleisen edun mukainen hyväksyttävä tavoite, johon urheiluliitto voi pyrkiä esimerkiksi antamalla sääntöjä pelaajasiirtoja koskevista määräajoista sellaisten myöhäisten siirtojen välttämiseksi, jotka voivat vaikuttaa huomattavasti jonkin joukkueen urheilulliseen tasoon kilpailun aikana ja saattaa näin kyseenalaiseksi kilpailussa mukana olevien eri joukkueiden välisten tulosten vertailukelpoisuuden sekä tämän seurauksena mainitun kilpailun asianmukaisen sujumisen kokonaisuutena tarkasteltuna (ks. vastaavasti tuomio 13.4.2000, Lehtonen ja Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, 53 kohta).

101 Tämä tavoite on erityisen tärkeä jalkapallon osalta, kun otetaan huomioon urheilullisten ansioiden keskeinen rooli sekä eurooppalaisella että kansallisella tasolla järjestettävissä kilpailuissa. Urheilullisten ansioiden keskeinen rooli voidaan nimittäin taata vain, jos kilpailuun osallistuvat lukuisat joukkueet kohtaavat toisensa yhtenäisten normatiivisten ja teknisten edellytysten mukaisesti ja jos seurojen välinen tasapaino säilytetään varmistamalla tietynlaiset yhtäläiset mahdollisuudet (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 143 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

102 Koska joukkueiden kokoonpano on yksi kilpailujen, joissa seurat kohtaavat toisensa, olennaisista muuttujista (tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 61 kohta), mainitulla tavoitteella voidaan oikeuttaa paitsi sellaisten sääntöjen antaminen, jotka koskevat muun muassa edellä 100 kohdassa tarkoitettujen kilpailun aikana tapahtuvien pelaajasiirtojen määräaikoja, myös sellaisten sääntöjen antaminen, joilla periaatteellisesti ja niiden konkreettisesta sisällöstä riippumatta pyritään varmistamaan tietyn vakauden säilyminen seurojen pelaajistoissa, joista kootaan joukkueet, joita seurat peluuttavat seurajoukkuejalkapallokilpailuissa. Tietynasteisen vakauden säilymistä pelaajistoissa ja siten pelaajien sopimusten tiettyä jatkuvuutta ei siten ole pidettävä itsessään yleisen edun mukaisena hyväksyttävänä tavoitteena vaan yhtenä mahdollisena keinona edistää seurajoukkuejalkapallokilpailujen sääntöjenmukaisuuden varmistamista koskevan yleisen edun mukaisen hyväksyttävän tavoitteen saavuttamista.

b) Suhteellisuusperiaatteen noudattaminen

103 Kuten edellisestä kohdasta ilmenee ja kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 65 kohdassa, pääasiassa kyseessä olevia RSTP:n sääntöjä, sellaisena kuin ne selostetaan edellä 74 kohdassa ja toistetaan edellä 87–90 kohdassa, voidaan ensi katsomalta ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin kuuluvia tarkistuksia koskevalla varauksella pitää soveltuvina seurajoukkuejalkapallokilpailujen sääntöjenmukaisuutta koskevan tavoitteen saavuttamiseen, koska niistä kullakin edistetään omalla tavallaan tiettyä vakautta kaikkien ammattilaisjalkapalloseurojen, jotka saattavat osallistua tällaisiin kilpailuihin, pelaajistoissa.

104 Sitä vastoin on katsottava, että jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtäviin kuuluvissa tarkistuksissa muuta ilmene, nämä eri säännöt näyttävät monilta osin menevän pidemmälle tai joidenkin niistä osalta jopa huomattavasti pidemmälle kuin on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi, varsinkin kun niitä on tarkoitus soveltaa suurelta osin yhdessä ja osaa niistä huomattavan pitkäaikaisesti pelaajiin, joiden ura on kaiken lisäksi suhteellisen lyhyt, ja tällainen tilanne saattaa haitata huomattavasti joiden pelaajien uraa ja saattaa jopa johtaa siihen, että jotkut pelaajat päättävät uransa ennenaikaisesti.

105 Ensinnäkin RSTP:n 17 artiklan 1 kohta on tällainen siltä osin kuin siinä vahvistetaan eri perusteet sen korvauksen laskemiseksi, joka pelaajan on maksettava siinä tapauksessa, että työsopimus päätetään yksipuolisesti ”ilman perusteltua syytä”, joka on ilmaisu, jota ei ole määritelty täsmällisesti kyseisissä säännöissä.

106 Erityisesti on mainittava, että ensimmäisellä perusteella eli olennaisilta osin mahdollisuudella ottaa huomioon ”asianomaisessa maassa voimassa oleva lainsäädäntö” ei taata kansallisen lainsäädännön tosiasiallista noudattamista. FIFAn julkaisemissa RSTP:n virallisissa selityksissä täsmennetään päinvastoin, että tätä ensimmäistä perustetta ei ole todellisuudessa sovellettu käytännössä lähes koskaan, koska riidanratkaisuelin soveltaa pääasiallisesti FIFAn itsensä antamaa säännöstöä ja ainoastaan täydentävästi Sveitsin oikeutta. Se, ettei asianomaisessa maassa voimassa olevaa lainsäädäntöä oteta huomioon eikä siten noudateta tehokkaasti, ylittää selvästi sen, mikä voi olla tarpeen seurojen pelaajiston tietynasteisen vakauden säilyttämiseksi sitä varten, että seurajoukkuejalkapallokilpailujen sääntöjenmukaisuus voidaan varmistaa. Toisella kyseisessä säännössä nimenomaisesti määritetyllä perusteella, joka koskee ”urheilulajin erityispiirteitä”, viitataan puolestaan yleiseen käsitteeseen liittämättä siihen täsmällistä määritelmää, jonka avulla voitaisiin ymmärtää, millä perusteella ja millä tavalla kyseiseen perusteeseen vetoaminen voi vaikuttaa pelaajan maksettavaksi kuuluvan korvauksen laskemiseen, joten on katsottava, että vaikka kyseinen peruste esitetään ”objektiivisena perusteena”, sen soveltamiseen liittyy todellisuudessa laaja harkintavalta, mikä tekee siitä ennalta arvaamattoman ja vaikeasti valvottavan. Ominaisuuksiltaan ja synnyttämiltään vaikutuksilta tällaisen arviointiperusteen asettamista ei voida pitää tarpeellisena seurajoukkuejalkapallokilpailujen sääntöjenmukaisuuden varmistamiseksi.

107 Vaikka muut kyseisessä säännössä nimenomaisesti asetetut perusteet ovat ensi näkemältä objektiivisempia ja paremmin valvottavia kuin edellä käsitellyt perusteet, ne ylittävät kuitenkin huomattavasti sen, mikä on tarpeen tämän saman päämäärän saavuttamiseksi. Yhtäältä pelaajan myöhemmin uuden seuran kanssa tekemän työsopimuksen mukainen palkka ja muut edut liittyvät päättyneen työsuhteen jälkeiseen työsuhteeseen, joten näiden seikkojen on katsottava olevan päättyneeseen työsuhteeseen ja sen mukaisiin kustannuksiin liittymättömiä (ks. analogisesti tuomio 16.3.2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, 50 kohta). Toisaalta niiden kulujen ja menojen osalta, joita aikaisemmalle seuralle aiheutui silloin, että pelaaja siirtyi siihen, mutta jotka jaksotetaan koko sopimuskauden ajalle, on todettava, että riippumatta siitä, että tämä seikka liittyy olennaisilta osin aikaisempaan työsopimussuhteeseen, sen huomioon ottaminen vaikuttaa erityisen kohtuuttomalta, koska sen avulla pelaajan kannettavaksi voidaan siirtää mahdollisesti huomattavia vastuita, joista ovat lähtökohtaisesti neuvotelleet yksinomaan muut henkilöt – kuten siirron osapuolina olevat seurat tai tähän liittyvät kolmannet osapuolet – omien etunsa mukaisesti. Joka tapauksessa on todettava, että tällaisten korvausperusteiden tarkoituksena näyttää olevan pikemminkin seurojen taloudellisten etujen turvaaminen niiden välisten pelaajasiirtojen taloudellisessa asiayhteydessä kuin urheilukilpailujen väitetyn asianmukaisen kulun varmistaminen, mitä ilmentää lisäksi tapa, jolla

riidanratkaisuelin ja CAS tulkitsevat ja soveltavat näitä perusteita, sellaisena kuin tämä ilmenee tietyistä näiden elinten päätöksistä, jotka sisältyvät unionin tuomioistuimen käytettävissä olevaan asiakirja-aineistoon.

108 Toiseksi tämä pätee ensi näkemältä myös RSTP:n 17 artiklan 2 kohtaan siltä osin kuin siinä määrätään periaatteellisesti ja siten ottamatta suhteellisuusperiaatteen mukaisesti huomioon kullekin yksittäistapaukselle ominaisia olosuhteita (ks. vastaavasti tuomio 4.10.2018, Link Logistik N&N, C-384/17, EU:C:2018:810, 45 kohta) ja erityisesti uuden seuran, joka palkkaa asianomaisen pelaajan, tosiasiallista menettelytapaa, että kyseinen seura on yhteisvastuussa sen korvauksen maksamisesta, joka mainitun pelaajan on maksettava aikaisemmalle seuralleen siinä tapauksessa, että sopimus päätetään yksipuolisesti ilman perusteltua syytä, ja tällainen korvaus vahvistetaan lisäksi sellaisten perusteiden mukaisesti, joissa on edellä 106 ja 107 kohdassa esiin tuodut puutteet. Vaikka lisäksi on myönnettävä FIFAn väittäneen, että kyseistä säännöstä ei sovelleta järjestelmällisesti eikä sitä sovelleta muun muassa silloin, kun aikaisemman sopimuksensa ilman perusteltua syytä päättäneen pelaajan uusi sopimus on tehty kyseisen aikaisemman sopimuksen päättymispäivän jälkeen, on todettava, että vaikka tilanne olisikin tämä, RSTP:n 17 artiklan 2 kohdassa ei määrätä tällaisesta soveltamatta jättämisestä eikä sillä siis taata tältä osin tarvittavaa oikeusvarmuutta.

109 Kolmanneksi tämä koskee myös RSTP:n 17 artiklan 4 kohtaa siltä osin kuin siinä määrätään, että sen lisäksi, että uusi seura on yhteisvastuussa tällaisen korvauksen maksamisesta, uuden seuran oletetaan, jollei toisin osoiteta, kannustaneen pelaajaa päättämään aikaisemman sopimuksen ilman perusteltua syytä ja että siinä tapauksessa, että mainitun pelaajan palkkaaminen tapahtuu hänen ja hänen aikaisemman seuransa välisen sopimuksen mukaisen suoja-ajan aikana, uudelle seuralle voidaan määrätä urheilutoimintaan liittyvä seuraamus eli yleinen kielto rekisteröidä uusia pelaajia kahden täyden ja peräkkäisen rekisteröintiajanjakson aikana.

110 Tällaisella urheilutoimintaan liittyvällä seuraamuksella, jota sen soveltamiseen toimivaltaisilla elimillä ei ole valtaa mukauttaa yksittäistapaukselle ominaisten perusteiden tai olosuhteiden perusteella, ei nimittäin ole – kun otetaan huomioon sen luonne ja siitä aiheutuvat seuraukset – selvästikään mitään oikeasuhteisuuteen liittyvää yhteyttä uuden seuran syyksi luettavaan sääntörikkomukseen. Lisäksi uuden seuran katsotaan olevan vastuussa tällaisesta sääntörikkomuksesta sellaisen olettaman perusteella, jonka oikeutusta ei ole näytetty toteen. FIFA on tosin väittänyt, että olettaman olemassaolo selittyy vaikeuksilla, joita pelaajan aikaisemmalle seuralle voi aiheutua, jos sen on näytettävä toteen, että kyseisen pelaajan uusi seura on kannustanut pelaajaa päättämään aikaisemman seuransa kanssa tekemänsä sopimuksen ennenaikaisesti ja ilman perusteltua syytä. On kuitenkin todettava, että vaikka tällaisella argumentilla voidaan ensi näkemältä perustella olettaman käyttäminen periaatetasolla, sillä ei sitä vastoin voida perustella nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevaa olettamaa, jota sovelletaan automaattisesti eli riippumatta mistään edellytyksestä, jonka avulla voitaisiin ottaa huomioon – edes rajoitetusti – käsiteltävässä asiassa merkitykselliset olosuhteet, kuten esimerkiksi se, että aikaisempaa seuraa vaaditaan ainakin esittämään riittävä selvitys, jonka perusteella uuden seuran voidaan katsoa kannustaneen pelaajaa päättämään sopimuksen.

111 Lisäksi on niin, että vaikka FIFAn kaltaisella yhdistyksellä on oikeus määrätä sen antamien sääntöjen noudattamatta jättämisen seuraamuksista, kunhan kyseessä olevat säännöt ja seuraamukset, joilla on tarkoitus varmistaa niiden noudattaminen, voidaan perustella yleisen edun mukaisella hyväksyttävällä tavoitteella, tällaiset seuraamukset voidaan hyväksyä vain sillä edellytyksellä, että niiden määrääminen perustuu läpinäkyviin, objektiivisiin, syrjimättömiin ja oikeasuhteisiin kriteereihin (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, European Superleague Company,

C-333/21, EU:C:2023:1011, 257 kohta), joista viimeksi mainittu edellyttää muun muassa, että käsiteltävän asian olosuhteet otetaan huomioon määritettäessä seuraamusten määrää ja kestoa, kuten edellä 108 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa. Toisaalta tällaisia kriteerejä on voitava valvoa tehokkaasti.

112 Neljänneksi ja viimeiseksi asia on näin myös RSTP:n liitteessä 3 olevan 8.2 artiklan 7 kohdan osalta, koska siinä kielletään aikaisempaa liittoa yleisesti ja automaattisesti – joskin poikkeuksellisia olosuhteita koskevalla varauksella – antamasta kansainvälistä siirtotodistusta siinä tapauksessa, että aikaisemman seuran ja pelaajan välillä on sopimusriita, joka liittyy siihen, ettei työsopimuksen ennenaikaisesta päättämisestä ole päästy yhteisymmärrykseen. Tällainen sääntö, jonka soveltaminen voi johtaa siihen, että kyseessä olevaa pelaajaa estetään harjoittamasta ammattiaan, ja siihen, että uutta seuraa estetään peluuttamasta kyseistä pelaajaa pelkästään siitä syystä, että kyseisen pelaajan ja hänen aikaisemman seuransa välillä on erimielisyys mahdollisesti perusteettomasta sopimuksen päättämisestä, on ilmeisellä tavalla suhteellisuusperiaatteen vastainen erityisesti siksi, että sitä sovellettaessa ei oteta huomioon kunkin yksittäistapauksen olosuhteita ja erityisesti asiayhteyttä, jossa sopimus päätettiin, kyseessä olevan pelaajan ja hänen aikaisemman seuransa käyttäytymistä sekä uuden seuran, jota koskee viime kädessä kielto rekisteröidä kyseistä pelaajaa ja peluuttaa häntä kilpailuissa, roolia tai sen puuttumista.

113 Kyseistä kieltoa ei näin ollen voida perustella väitetyllä halulla varmistaa urheilukilpailujen asianmukainen sujuminen. Tätä päätelmää ei myöskään voida kyseenalaistaa FIFAn argumentilla, jonka mukaan sen yksiköt suorittavat pelaajan väliaikaisen rekisteröinnin välittömästi ja automaattisesti siinä tapauksessa, että uusi kansallinen jalkapalloliitto, johon pelaaja kuuluu, tai pelaaja itse esittää rekisteröintihakemuksen. Kyseiseen sääntöön ei nimittäin sisälly viittausta tällaiseen väliaikaiseen rekisteröintiin, eikä siinä varsinkaan velvoiteta tähän.

3. Päätelmä

114 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siltä osin kuin se koskee SEUT 45 artiklan tulkintaa, että kyseistä artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä yksityisoikeudellisen yhdistyksen, jonka tarkoituksena on muun muassa jalkapalloilun sääntöleminen, järjestäminen ja valvominen maailmanlaajuisesti, antamille säännöille, joissa määrätään

– ensinnäkin, että työsopimuksen osapuolena oleva ammattilaispelaaja, jonka katsotaan olevan vastuussa tällaisen sopimuksen päättämisestä ilman perusteltua syytä, ja uusi seura, joka palkkaa hänet sopimuksen päättämisen jälkeen, ovat yhteisvastuussa sellaisen korvauksen maksamisesta, joka on maksettava aikaisemmalle seuralle, jossa kyseinen pelaaja työskenteli, ja jonka suuruus määritetään sellaisten perusteiden mukaisesti, jotka ovat yhtäältä epätäsmällisiä tai harkinnanvaraisia ja joilla toisaalta ei ole objektiivista yhteyttä kyseessä olevaan työsuhteeseen ja jotka ovat suhteettomia

– toiseksi, että siinä tapauksessa, että ammattilaispelaaja palkataan päätetyn työsopimuksen mukaisen suoja-ajan aikana, uudelle seuralle määrätään urheilutoimintaan liittyvä seuraamus, joka on kielto rekisteröidä uusia pelaajia tiettynä aikana, paitsi jos se osoittaa, ettei se ollut kannustanut pelaajaa päättämään kyseistä sopimusta, ja

– kolmanneksi, että tähän sopimuksen päättämiseen liittyvä riita on esteenä sille, että se kansallinen jalkapalloliitto, jonka jäsen aikaisempi seura on, antaa kansainvälisen

siirtotodistuksen, joka on tarpeen pelaajan rekisteröimiseksi uuteen seuraan, mistä seuraa, ettei kyseinen pelaaja voi osallistua jalkapallokilpailuihin kyseisen uuden seuran pelaajana,

ellei ole osoitettu, että kyseisillä säännöillä, sellaisina kuin niitä tulkitaan ja sovelletaan unionin alueella, ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteen saavuttamiseksi, joka koskee seurajoukkuejalkapallokilpailujen sääntöjenmukaisuuden varmistamista säilyttämällä tietynasteisen vakaus ammattilaisjalkapalloseurojen pelaajistoissa.

C Ennakkoratkaisukysymys siltä osin kuin se koskee SEUT 101 artiklan tulkintaa

1. SEUT 101 artiklan 1 kohta

115 SEUT 101 artiklan 1 kohdassa määrätään, että kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen sisämarkkinoilla tai joista seuraa kilpailun estyminen, rajoittuminen tai vääristyminen sisämarkkinoilla.

116 Kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, tämän määräyksen soveltaminen yksittäistapauksessa edellyttää tiettyjen edellytysten täyttymistä.

a) Käsitteet ”yritykset” ja ”yritysten yhteenliittymät”

117 SEUT 101 artiklan 1 kohtaa sovelletaan paitsi jokaiseen yksikköön, joka harjoittaa taloudellista toimintaa ja jota on pidettävä tältä osin ”yrityksenä”, riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoittamistavasta, mukaan lukien yksiköt, jotka on perustettu yhdistyksiksi, joiden sääntömääräisenä tarkoituksena on tietyn urheilulajin järjestäminen ja valvonta, siltä osin kuin tällaiset yksiköt harjoittavat kyseiseen urheilulajiin liittyvää taloudellista toimintaa, mutta myös yksiköihin, joita voidaan pitää ”yritysten yhteenliittyminä”, vaikka ne eivät välttämättä itse ole yrityksiä (tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 76–78 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

118 Nyt käsiteltävässä asiassa on pääasian kohde ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät seikat huomioon ottaen katsottava, että SEUT 101 artiklan 1 kohtaa voidaan soveltaa FIFAan yhdistyksenä, jonka jäseninä on kansallisia jalkapalloliittoja, jotka voidaan itse luokitella ”yrityksiksi” siltä osin kuin ne harjoittavat taloudellista toimintaa, joka liittyy kansallisten jalkapallokilpailujen järjestämiseen ja markkinointiin sekä niihin liittyvien oikeuksien hyödyntämiseen, tai joiden itsensä jäseninä on jalkapalloseurojen kaltaisia yksiköitä, jotka voidaan luokitella yrityksiksi (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 115 kohta ja tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 79 kohta).

b) Käsite ”yritysten yhteenliittymän päätös”

119 SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltaminen FIFAn kaltaiseen yksikköön edellyttää sen osoittamista, että on olemassa ”sopimus”, ”yhdenmukaistettu menettelytapa” tai ”yritysten yhteenliittymän päätös”, jotka voivat olla eri luonteisia ja esiintyä eri muodoissa. Erityisesti yhteenliittymän päätös, jolla se antaa säännöstön, joka vaikuttaa suoraan sen jäseninä suoraan tai välillisesti

olevien yritysten taloudellisen toiminnan harjoittamisen edellytyksiin, tai soveltaa tällaista säännöstä, voi olla tällainen kyseisessä määräyksessä tarkoitettu ”yritysten yhteenliittymän päätös” (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 118 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

120 Kuten ennakkoratkaisupyynnössä ja edellä 81 kohdassa mainituista seikoista ilmenee, nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta SEUT 101 artiklan 1 kohdan tulkintaa asiayhteydessä, jossa on kyse tämäntyyppisistä päätöksistä eli päätöksistä, joilla FIFA on antanut säännöstön pelaajien työsopimuksista ja pelaajasiirroista tai joilla se soveltaa tai saattaa soveltaa tällaista säännöstöä.

121 Tällaiset yritysten yhteenliittymien päätökset kuuluvat näin ollen SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

c) Käsite ”vaikuttaminen jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”

122 SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltaminen tällaisiin yritysten yhteenliittymien päätöksiin edellyttää, että osoitetaan riittävällä todennäköisyydellä, että tällaiset päätökset ovat omiaan vaikuttamaan tuntuvasti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttamalla suoraan tai välillisesti ja tosiasiallisesti tai mahdollisesti kauppaan tavalla, joka saattaa haitata sisämarkkinoiden toteuttamista tai toimintaa, ja edellytyksen voidaan katsoa täyttyneen, kun kyse on jäsenvaltion koko alueen kattavasta toiminnasta (tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

123 Nyt käsiteltävässä asiassa tämä edellytys selvästikin täyttyy, kun otetaan huomioon se, että RSTP:n sääntöjä sovelletaan sen 1 artiklan 1 kohdassa täsmennetyllä tavalla ”maailmanlaajuisesti”.

d) Toiminnan, jonka ”tarkoituksena” on kilpailun rajoittaminen tai jolla on tällainen ”vaikutus”, käsite

124 Jotta tietyssä yksittäistapauksessa voitaisiin katsoa, että sopimus, yritysten yhteenliittymän päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa kuuluu SEUT 101 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon soveltamisalaan, on kyseisen määräyksen sanamuodon mukaan osoitettava, että tällaisen toiminnan tarkoituksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen tai että toiminnalla on tällainen vaikutus (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 158 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

125 Tätä varten on aluksi tutkittava kyseessä olevan toiminnan tarkoitus. Jos tällaisen tutkinnan päätteeksi käy ilmi, että kyseisellä toiminnalla on kilpailunvastainen tarkoitus, sen vaikutusta kilpailuun ei ole tarpeen tutkia. Vaikutus on siis tutkittava ainoastaan siinä tapauksessa, että toiminnalla ei voida katsoa olevan tällaista kilpailua rajoittavaa tarkoitusta (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 159 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

126 Kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, kilpailunvastaisen tarkoituksen käsitettä on tulkittava suppeasti, vaikka sitä ei voidakaan pitää poikkeuksena suhteessa kilpailunvastaisen vaikutuksen käsitteeseen (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 161 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

127 Niinpä kyseisellä käsitteellä on ymmärrettävä viitattavan yksinomaan tiettyihin yritysten välisen toiminnan yhteensovittamisen muotoihin, jotka ilmentävät sellaista riittävää haitallisuutta kilpailulle, että niiden vaikutusten tutkimista voidaan pitää tarpeettomana. Tiettyjen yritysten välisen toiminnan yhteensovittamisen muotojen voidaan nimittäin jo luonteensa puolesta katsoa haittaavan tavanomaista kilpailua (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 162 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

128 Tämä pätee muun muassa tietyntyyppisiin muihin horisontaalisiin sopimuksiin kuin kartelleihin, esimerkiksi sellaisiin, jotka johtavat kilpailevien yritysten sulkemiseen pois markkinoilta, tai tietyntyyppisiin yritysten yhteenliittymien päätöksiin (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 164 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

129 Kuten SEUT 101 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdasta, joissa viitataan muun muassa ”osto- tai myyntihintojen” vahvistamiseen ja ”markkinoiden tai hankintalähteiden” jakamiseen, ilmenee, tällaiset kartellit, horisontaaliset sopimukset ja yritysten yhteenliittymien päätökset voivat koskea paitsi asianomaisten yritysten kaupan pitämiä tavaroita tai palveluja eli siis tarjontaa myös kaikenlaisia resursseja, joita yritykset tarvitsevat tavaroiden tai palvelujen tuottamiseksi, eli siis kysyntää. Mainittujen yritysten kollusiivista käyttäytymistä voi siten olla esimerkiksi toimittajien jakaminen, yritysten kollektiivisen markkinavoiman käyttäminen sen hinnan vahvistamiseksi, jolla ne ostavat tuotantopanoksiaan, tai – kuten unionin tuomioistuin on jo todennut – olennaisen kilpailutekijän, jollaisena voidaan tietyillä aloilla tai tietyillä markkinoilla pitää korkeatasoisten työntekijöiden, kuten ammattilaisjalkapalloilun tapauksessa jo koulutettujen pelaajien, rekrytointia, rajoittaminen tai valvominen (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 107, 109 ja 110 kohta).

130 Sen ratkaisemiseksi, onko sopimus, yritysten yhteenliittymän päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa tietyssä yksittäistapauksessa luonteeltaan siinä määrin haitallinen kilpailulle, että sen tarkoituksena voidaan katsoa olevan kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen, on tutkittava ensiksi kyseessä olevan sopimuksen, päätöksen tai menettelytavan sisältö, toiseksi sen taloudellinen ja oikeudellinen asiayhteys ja kolmanneksi sen tavoitteet (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 165 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

131 Tältä osin on ensinnäkin kyseessä olevan toiminnan taloudellisen ja oikeudellisen asiayhteyden osalta otettava huomioon kyseessä olevien tavaroiden tai palvelujen luonne sekä kyseessä olevan alan tai alojen taikka markkinoiden rakenteelle ja toiminnalle ominaiset tosiasialliset olosuhteet. Sitä vastoin kyseisen toiminnan vaikutuksia kilpailuun – olivatpa ne todellisia tai mahdollisia ja negatiivisia tai positiivisia – ei ole tarpeen tutkia eikä varsinkaan näyttää toteen (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 166 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 27.6.2024, komissio v. Servier ym., C-176/19 P, EU:C:2024:549, 288 ja 453 kohta).

132 Kyseessä olevalla toiminnalla tavoiteltujen tavoitteiden osalta on tämän jälkeen määritettävä ne objektiiviset tavoitteet, jotka kyseisellä toiminnalla pyritään kilpailun kannalta saavuttamaan. Sitä vastoin se, että mukana olevat yritykset ovat toimineet ilman subjektiivista aikomusta estää kilpailu taikka rajoittaa tai vääristää sitä, ja se, että ne ovat pyrkineet tiettyihin hyväksyttäviin tavoitteisiin, ei ole SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisen kannalta ratkaisevaa (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

133 Kaikkien kolmessa edellisessä kohdassa mainittujen seikkojen tarkastelusta on joka tapauksessa ilmettävä ne täsmälliset syyt, joiden vuoksi voidaan katsoa, että kyseessä oleva toiminta on riittävän haitallista kilpailulle ja että sen tarkoituksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 168 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

134 Nyt käsiteltävässä asiassa on ensinnäkin todettava pääasiassa kyseessä olevien RSTP:n sääntöjen sisällöstä, että edellä 87–90 kohdasta ilmenee, että näissä eri säännöissä, jotka ovat erottamaton kokonaisuus ja joita on siis tarkasteltava kokonaisuutena, määrätään ensinnäkin, että jokaisen jalkapalloilijan ja siten muun muassa jokaisen unionissa työskentelevän jalkapalloilijan, joka päättää hänen ja hänen aikaisemman seuransa välisen työsopimuksen missä vaiheessa tahansa sen voimassaoloaikana, on – jos FIFA myöhemmin päättää, että sopimus päätettiin ilman perusteltua syytä – maksettava aikaisemmalle seuralle korvaus, jonka määrä lasketaan tätä koskevien sopimusmääräysten puuttuessa tiettyjen perusteiden mukaisesti.

135 Tässä yhteydessä on muistutettava, että ensimmäinen näistä perusteista, joka liittyy ”asianomaisessa maassa voimassa olevaan lainsäädäntöön”, on tähän saakka jäänyt käytännössä lähes kuolleeksi kirjaimeksi, kuten edellä 106 kohdassa mainittiin, ja että toinen mainituista perusteista, joka liittyy ”urheilulajin erityispiirteisiin”, on samassa 106 kohdassa korostetulla tavalla muotoiltu erittäin yleiseksi ja epätäsmälliseksi, joten sen soveltaminen on helposti harkinnanvaraista ja siten ennustamatonta ja vaikeasti valvottavaa. Muista perusteista on mainittava, että niiden perusteella näyttäisi ensi katsomalta olevan mahdollista määrittää korvauksen määrä erittäin korkeaksi ja ehkäiseväksi, kuten edellä 107 kohdassa todettiin. Sitä vastoin BZ:n kirjallisissa huomautuksissaan mainitseman ammattiurheilijan työsopimuksesta 24.2.1978 annetun lain (loi du 24 février 1978 relative au contrat de travail du sportif rémunéré, Moniteur belge, 9.3.1978, s. 2606) 4 §:ssä säädetään – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on vielä tarkistettava –, että vastaavassa mutta Belgian kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvassa tilanteessa korvauksen määrä vastaa ainoastaan palkkaa, joka olisi vielä pitänyt maksaa päätetyn työsopimuksen ehtojen mukaisena voimassaoloaikana, eivätkä samassa kohdassa tarkoitettuihin seikkoihin nähden analogiset, kyseessä olevaan sopimukseen perustuvalle työsuhteelle vieraat seikat siten vaikuta siihen.

136 Jokaiselta pelaajalta, jonka aikaisempi seura saattaa häntä koskevan asian vireille riidanratkaisuelimessä hänen velvoittamisekseen maksamaan tällainen korvaus sillä perusteella, että pelaajan ja seuran välinen työsopimus on päätetty ilman perusteltua syytä, evätään automaattisesti pelkästään tästä syystä ja yksinomaan FIFAn arvioimia poikkeuksellisia olosuhteita koskevalla varauksella mahdollisuus saada kansainvälinen siirtotodistus, joka on siinä tapauksessa, että pelaaja siirtyy toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, johon hänen aikaisempi seuransa on sijoittautunut, sijoittautuneeseen seuraan, edellytyksenä hänen rekisteröimiselleen uuteen seuraan ja uuteen kansalliseen jalkapalloliittoon, johon uusi seura kuuluu. Näin ollen pelaajalla ei ole tällaisessa tilanteessa mitään mahdollisuutta osallistua järjestäytyneeseen jalkapalloiluun, kuten RSTP:n 5 artiklan 1 kohdasta ja 9 artiklan 1 kohdasta ilmenee.

137 Ensinnäkin jokaisen tällaisen pelaajan palkkaavan uuden seuran katsotaan olevan jo pelkästään tästä syystä yhteisvastuussa korvauksesta, joka kyseinen pelaaja on määrätty tai voidaan määrätä maksamaan, toiseksi – ellei toisin todisteta – sen oletetaan kannustaneen kyseistä pelaajaa päättämään aikaisemman seuransa kanssa tekemänsä työsopimuksen, ja kolmanneksi sille määrätään siinä tapauksessa, että kyseinen sopimus on päätetty sen mukaisen suoja-ajan aikana,

kyseisen olettaman soveltamisen vuoksi ja ottamatta huomioon kunkin yksittäistapauksen olosuhteita yleinen kielto rekisteröidä uusia pelaajia kansallisella tai kansainvälisellä tasolla kahdella täydellä ja peräkkäisellä rekisteröintiajanjaksolla.

138 Kuten julkisasiamies esitti olennaisilta osin ratkaisuehdotuksensa 52–55 kohdassa, pääasiassa kyseessä olevien RSTP:n sääntöjen lukemisesta yhdessä ilmenee yhtäältä, että ne ovat aineelliselta kannalta omiaan rajoittamaan yleisesti ja erittäin voimakkaasti kilpailua, jota jäsenvaltioon sijoittautunut ammattilaisjalkapalloseura voisi ilman niitä käydä muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneita ammattilaisjalkapalloseuroja vastaan jo tietyn seuran kanssa sopimussuhteessa olevien pelaajien rekrytoinnissa, missä yhteydessä on otettava huomioon, että tällaiset pelaajat muodostavat määrällisesti valtaosan sellaisista jo koulutetuista tai parhaillaan koulutettavina olevista pelaajista, jotka voidaan kulloinkin rekrytoida maasta toiseen, vaikka kulloinkin on myös tietty määrä pelaajia, jotka eivät syystä tai toisesta ole enää sopimussuhteessa. Kuten edellä 81 ja 129 kohdassa mainittiin, mahdollisuus rekrytoida tällaisia pelaajia on ammattimaisessa seurajoukkuejalkapalloilussa keskeinen kilpailutekijä.

139 Ellei uusi seura saa aikaisemman seuran suostumusta neuvoteltuun pelaajasiirtoon, pelkkä tällaisen pelaajan palkkaaminen altistaa sen riskille siitä, että sen katsotaan olevan yhteisvastuussa mahdollisesti erittäin suuren korvauksen maksamisesta. Lisäksi tällaisen korvauksen määrän ennakoiminen on uudelle seuralle erittäin vaikeaa, kun otetaan huomioon korvauksen laskennassa käytettävien perusteiden luonne. Lisäksi on mainittava, että niin kauan kuin kyseessä olevan pelaajan ja hänen aikaisemman seuransa välisen työsopimuksen ennenaikaista päättämistä koskeva riita on vireillä ja siis niin kauan kuin palkkaamisen edellytyksenä olevaa kansainvälistä siirtotodistusta ei ole annettu, kyseistä pelaajaa ei voida rekisteröidä uuden seuran pelaajaksi eikä hän voi edustaa uutta seuraa FIFAn, sen jäseninä olevien kansallisten jalkapalloliittojen tai sen tunnustamien UEFAn kaltaisten maanosaliittojen toimivaltaan kuuluvissa kilpailuissa. Näiden eri seikkojen lisäksi on olemassa riski siitä, että uudelle seuralle määrätään kyseessä olevan rekrytoinnin seurauksena urheilutoimintaan liittyvä seuraamus siinä tapauksessa, että pelaaja rekrytoidaan hänen ja hänen aikaisemman seuransa välisen sopimuksen mukaisen suoja-ajan aikana eikä uusi seura onnistu kumoamaan olettamaa kannustamisesta sopimuksen päättämiseen. Kuten edellä mainittiin, tällainen urheilutoimintaan liittyvä seuraamus on uudelle seuralle automaattisesti määrättävä kielto rekisteröidä uusia pelaajia kahdella täydellä ja peräkkäisellä rekisteröintiajanjaksolla. Mainittu urheilutoimintaan liittyvä seuraamus estää sitä käytännössä peluuttamasta otteluissa uusia pelaajia, jotka se mahdollisesti haluaisi rekrytoida, mikä vie siltä todellisen käytännön intressin tällaiseen rekrytoimiseen.

140 Toisaalta tällainen yleinen ja erittäin voimakas seurojen välisen rajat ylittävän kilpailun rajoitus, joka kohdistuu jo sopimussuhteessa olevien pelaajien yksipuoliseen rekrytointiin ja koskee siten seurojen mahdollisuutta hankkia pelaajien kaltaisia keskeisiä resursseja, ulottuu maantieteellisesti koko unionin alueelle ja on ajallisesti pysyvä, koska se kattaa kunkin työsopimuksen, jonka pelaaja voi tehdä peräkkäin tietyn seuran kanssa, keston kokonaisuudessaan sekä – neuvotellun pelaajasiirron tapauksessa – myös toisen seuran kanssa tehtävän sopimuksen keston kokonaisuudessaan, kuten myös RSTP:n 13 artiklasta ilmenee.

141 Kun otetaan huomioon mainitun rajoituksen kaikki ominaispiirteet, sillä taataan siten käytännössä kullekin seuralle varmuus tai suuri todennäköisyys siitä, että se säilyttää omat pelaajansa niin kauan kuin heidän kanssaan tehdyn sopimuksen tai peräkkäisten sopimusten

voimassaoloaika ei ole päättynyt tai – ennen tällaista päättymistä – niin kauan kuin seura ei päätä luopua pelaajistaan joko irtisanomalla sopimuksen pelaajan suostumuksella tai neuvottelemalle hänelle siirron toiseen seuraan tämän maksamaa siirtokorvausta vastaan.

142 Toiseksi siltä osin kuin on kyse pääasiassa kyseessä olevien RSTP:n sääntöjen taloudellisesta ja oikeudellisesta asiayhteydestä, on aluksi muistutettava, että kun otetaan huomioon urheilukilpailujen muodostamien ”tuotteiden” erityinen luonne taloudelliselta kannalta katsottuna, on yleisesti perusteltua, että, urheilulajista vastuussa olevat yhdistykset voivat antaa ja soveltaa sääntöjä muun muassa kilpailujen järjestämisestä siinä urheilulajissa, josta ne vastaavat, kilpailujen moitteettomasta kulusta ja urheilijoiden osallistumisesta niihin sekä valvoa kyseisten sääntöjen noudattamista (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 142 kohta ja tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 103 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

143 Jalkapalloilun ja sen yhteydessä harjoitettavan taloudellisen toiminnan erityispiirteiden vuoksi voidaan katsoa, että FIFAn kaltainen yhdistys voi perustellusti antaa kansainvälisten kilpailujen järjestämistä ja kulkua koskevia yhteisiä sääntöjä, joiden tarkoituksena on taata kilpailujen yhtenäisyys ja koordinointi vuosittaisen tai kausittaisen kokonaisaikataulun puitteissa sekä laajemmin edistää asianmukaisesti ja tehokkaasti yhtäläisiin mahdollisuuksiin ja urheilullisiin ansioihin perustuvien kilpailujen järjestämistä. Erityisesti tällaisen yhdistyksen on perusteltua määrätä tällaisilla yhteisillä säännöillä edellytyksistä, joilla ammattilaisjalkapalloseurat voivat muodostaa tällaisiin kilpailuihin osallistuvat joukkueensa ja joilla pelaajat itse voivat osallistua niihin. Perusteltua on myös varmistaa näiden yhteisten sääntöjen noudattaminen säännöillä, jotka mahdollistavat seuraamusten määräämisen (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 144–146 kohta ja tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 104 kohta).

144 Tässä yhteydessä on todettava, että koska ammattilaisjalkapalloilun seurajoukkuekilpailujen vuosittainen tai kausittainen toteuttaminen unionissa perustuu siihen, että kilpailuun osallistuvat joukkueet kohtaavat toisensa ja karsiutuvat vaiheittain, ja siten pääasiallisesti urheilullisiin ansioihin, mikä voidaan taata vain, jos joukkueet kohtaavat toisensa tietyssä määrin yhtäläiset mahdollisuudet takaavien yhtenäisten normatiivisten ja teknisten edellytysten mukaisesti (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 143 kohta ja tuomio 21.12.2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, 105 kohta), voi olla perusteltua, että FIFAn kaltainen yhdistys pyrkii tietyssä määrin varmistamaan vakauden pelaajistoissa, joista seurat muodostavat joukkueensa tietyllä kaudella, esimerkiksi kieltämällä RSTP:n 16 artiklan tavoin työsopimusten yksipuolisen päättämisen kunkin kauden tai vuoden aikana.

145 Sitä vastoin jalkapalloilun erityispiirteet ja markkinoiden, jotka ammattilaisjalkapalloseurojen välisten kilpailujen järjestäminen ja markkinointi taloudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna muodostavat, tosiasialliset toimintaedellytykset eivät voi johtaa sen hyväksymiseen, että seurojen mahdollisuutta kilpailla rajat ylittävästi rekrytoimalla yksipuolisesti toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen seuran jo kouluttamia pelaajia tai pelaajia, joiden väitetään päättäneen työsopimuksensa tällaisen seuran kanssa ilman perusteltua syytä, rajoitetaan yleisesti, voimakkaasti ja pysyvästi – tai se jopa estetään – koko unionin alueella. Aggressiivisten rekrytointikäytäntöjen ehkäisemisen varjolla näissä säännöissä on nimittäin kyse seurojen välisistä sopimuksista olla rekrytoimatta muiden seurojen pelaajia, ja niistä on asiallisesti seurauksena kansallisten ja paikallisten markkinoiden keinotekoinen eristäminen kaikkien seurojen hyväksi. Tässä yhteydessä on tärkeää korostaa, että sopimusoikeuden perinteisillä

mekanismeilla, kuten seuran oikeudella saada korvaus siinä tapauksessa, että joku sen pelaajista – mahdollisesti toisen seuran kannustamana – päättää sopimuksen sen ehtojen vastaisesti, voidaan turvata yhtäältä se, että pelaajat edustavat tiettyä seuraa pidempiaikaisesti – sopimusehdoista riippuen –, ja toisaalta markkinatalouden sääntöjen tavanomainen toiminta seurojen välillä, minkä ansiosta ne voivat sopimuksen ehtojen mukaisen voimassaolon päätyttyä tai sitä ennen – jos seurat pääsevät taloudellisia seikkoja koskevaan sopimukseen – rekrytoida mainitun pelaajan.

146 Vaikka tällaiset säännöt esitellään sellaisina, joilla pyritään ehkäisemään käytännöt, joilla seurat, joilla on suuremmat taloudelliset resurssit, rekrytoivat vilpillisesti muiden seurojen pelaajia, ne voidaan viime kädessä rinnastaa sellaiseen yleiseen, ehdottomaan ja pysyvään kieltoon rekrytoida yksipuolisesti jo sopimussuhteessa olevia pelaajia, joka asetetaan yritysten yhteenliittymän päätöksellä, jota yritysten, joilla tarkoitetaan ammattilaisjalkapalloseuroja, on noudatettava, ja joka kohdistuu kaikkiin työntekijöihin, joilla tarkoitetaan tällaisia pelaajia. Niinpä kyseisillä säännöillä sementoidaan resurssien jakautuminen seurojen välillä – seurojen kesken neuvoteltuja siirtoja koskevalla varauksella. Ne rajoittavat tästä syystä ilmeisellä tavalla kilpailua, jota mainitut seurat voisivat käydä, jos kyseisiä sääntöjä ei olisi, ja johtavat kaikkia näitä seuroja hyödyttävään markkinoiden eristämiseen.

147 Kolmanneksi ja viimeiseksi on todettava objektiivisesta tavoitteesta, joka pääasiassa kyseessä olevilla säännöillä pyritään saavuttamaan kilpailun kannalta, että edellä esitetystä seuraa, että riippumatta säännöt antanutta yksikköä innoittaneesta subjektiivisesta tarkoituksesta tai hyväksyttävistä tavoitteista, joihin se on saattanut pyrkiä, kyseisillä säännöillä on katsottava pyrittävän varmistamaan, että lukuun ottamatta niitä pelaajia, joiden työsopimus on päätetty perustellusta syystä tai purettu yhteisymmärryksessä heidän aikaisemman seuransa kanssa, ammattilaisjalkapalloseurojen on niille aiheutuvien oikeudellisten, taloudellisten ja urheilullisten riskien vuoksi erittäin vaikea kilpailla sellaisista keskeisistä resursseista kuin jo sopimussuhteessa olevat pelaajat rekrytoimalla yksipuolisesti toisen seuran kanssa sopimussuhteessa olevan pelaajan tai pelaajan, jonka väitetään päättäneen sopimuksensa yksipuolisesti ilman perusteltua syytä, sillä pelaaja voidaan rekrytoida näin vain aikaisemman seuran ja uuden seuran välillä neuvotellun siirron avulla.

148 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevien sääntöjen sisällön, niiden taloudellisen ja oikeudellisen asiayhteyden sekä niiden objektiivisten tavoitteiden tarkastelusta ilmenee, että kyseiset säännöt ovat jo luonteensa puolesta erittäin haitallisia sille kilpailulle, jota ammattilaisjalkapalloseurat voisivat käydä rekrytoimalla yksipuolisesti jo jonkin seuran kanssa sopimussuhteessa olevia pelaajia tai pelaajia, joiden väitetään päättäneen työsopimuksensa ilman perusteltua syytä, eli pyrkimällä saamaan käyttöönsä menestymisensä kannalta keskeisiä resursseja eli tällaisia huipputason pelaajia. Tässä tilanteessa on katsottava, että kyseisten sääntöjen tarkoituksena on rajoittaa tällaista kilpailua tai jopa estää se koko unionin alueella. Niinpä kyseisten sääntöjen vaikutuksia ei ole tarpeen tutkia.

e) Mahdollisuus katsoa, ettei tietty toiminta SEUT 101 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan

149 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kaikki yritysten väliset sopimukset tai yritysten yhteenliittymän päätökset, jotka rajoittavat sopimuspuolina olevien yritysten tai yritysten, joiden on noudatettava tällaista päätöstä, toimintavapautta, eivät välttämättä kuulu SEUT 101 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon piiriin. Sen taloudellisen ja oikeudellisen asiayhteyden, johon tietyt kyseisistä sopimuksista ja tietyt kyseisistä päätöksistä kuuluvat, tarkastelun perusteella saatetaan nimittäin todeta ensinnäkin, että ne voidaan perustella yhdellä tai useammalla yleisen edun mukaisella hyväksyttävällä tavoitteella, joka ei

sellaisenaan ole kilpailunvastainen, toiseksi, että konkreettiset keinot, joihin näiden tavoitteiden toteuttamiseksi turvaudutaan, ovat todella tarpeen tätä varten, ja kolmanneksi, että vaikka osoittautuisi, että näiden keinojen luontaisena seurauksena on kilpailun rajoittuminen tai vääristyminen vähintään potentiaalisesti, kyseinen luontainen seuraus ei mene pidemmälle kuin on tarpeen erityisesti poistamalla kaiken kilpailun (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 183 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 25.1.2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, 30 kohta).

150 Mainittua oikeuskäytäntöä ei kuitenkaan voida soveltaa silloin, kun on kyse menettelytavoista, jotka eivät suinkaan rajoitu siihen, että niiden luontaisena seurauksena on vähintään potentiaalinen kilpailun rajoittuminen, kun tiettyjen yritysten toimintavapautta rajoitetaan, vaan ne ovat kilpailun kannalta siinä määrin vahingollisia, että voidaan katsoa, että jopa niiden tarkoituksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 186 kohta ja tuomio 25.1.2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, 32 kohta). Tällaisten menettelytapojen vahingollisuus kilpailulle, eli suora tai välillinen vahinko, joka niistä voi aiheuttaa käyttäjille ja väli- tai loppukuluttajille eri aloilla tai markkinoilla, on liian suuri, jotta sitä voitaisiin pitää perusteltuna ja oikeasuhteisena.

151 Siltä osin kuin kyse on menettelytavoista, joiden tarkoituksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen, niille voidaan siis myöntää poikkeus SEUT 101 artiklan 1 kohdassa määrätystä kiellosta yksinomaan SEUT 101 artiklan 3 kohdan nojalla ja edellyttäen, että kaikki kyseisessä määräyksessä määrätyt edellytykset täyttyvät (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 187 kohta ja tuomio 25.1.2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, 33 kohta).

152 Kun otetaan huomioon edellä 134–148 kohdassa esitetyt seikat, nyt käsiteltävässä asiassa on katsottava, että edellä 149 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten sääntöjen tapauksessa.

2. SEUT 101 artiklan 3 kohta

153 Jo SEUT 101 artiklan 3 kohdan sanamuodosta ilmenee, että kaikkiin sopimuksiin, yritysten yhteenliittymien päätöksiin tai yritysten yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka osoittautuvat joko kilpailunvastaisen tarkoituksensa tai vaikutuksensa vuoksi SEUT 101 artiklan 1 kohdan vastaisiksi, voidaan soveltaa poikkeusta, jos ne täyttävät kaikki tätä koskevat edellytykset, jotka tosin ovat tiukemmat kuin edellä 149 kohdassa tarkoitetut edellytykset (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 189 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

154 SEUT 101 artiklan 3 kohdan mukaan poikkeuksen soveltaminen yksittäistapauksessa edellyttää neljän kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä. Ensinnäkin on osoitettava riittävällä todennäköisyydellä, että kyseisellä sopimuksella, yritysten yhteenliittymän päätöksellä tai yhdenmukaistetulla menettelytavalla voidaan saavuttaa tehokkuusetuja edistämällä kyseisten tavaroiden tai palvelujen tuotantoa tai jakelua taikka edistämällä teknistä tai taloudellista kehitystä. Toiseksi on osoitettava samassa määrin, että kohtuullinen osuus tehokkuuseduista saatavasta hyödystä jää käyttäjille. Kolmanneksi kyseisellä sopimuksella, päätöksellä tai menettelytavalla ei saa asettaa siihen osallistuville yrityksille sellaisia rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä tehokkuusetujen saavuttamiseksi. Neljänneksi kyseinen sopimus, päätös tai menettelytapa ei saa antaa siihen osallistuville yrityksille mahdollisuutta poistaa kaikkea

tehokasta kilpailua merkittävältä osalta kyseisiä tavaroita tai palveluja (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 190 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

155 Se, että yksi näistä neljästä kumulatiivisesta edellytyksestä ei täyty, riittää sulkemaan pois sen, että toimintaan voitaisiin soveltaa SEUT 101 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua poikkeusta (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 208 kohta).

156 Tässä yhteydessä on mainittava kolmannesta edellytyksestä, joka koskee kyseessä olevan toiminnan välttämättömyyttä tai tarpeellisuutta, että se edellyttää tällaisen toiminnan ja tosiasiallisesti ajateltavissa olevien vaihtoehtoisten toimenpiteiden vaikutusten arviointia ja vertailua sen määrittämiseksi, voidaanko mainitusta toiminnasta odotettavissa olevat tehokkuusedut saavuttaa kilpailua vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä. Tämä edellytys ei sitä vastoin voi johtaa siihen, että tällaisen toiminnan ja tällaisten vaihtoehtoisten toimenpiteiden välillä olisi tehtävä tarkoituksenmukaisuuteen perustuva valinta siinä tapauksessa, että vaihtoehtoiset toimenpiteet eivät vaikuta kilpailua vähemmän rajoittavilta (tuomio 21.12.2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, 197 kohta).

157 Sen ratkaisemiseksi, täyttyykö tämä kolmas edellytys nyt käsiteltävässä asiassa, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on otettava huomioon yhtäältä se edellä 105–112 kohdassa mainittu seikka, että pääasiassa kyseessä oleville RSTP:n säännöille on ominaista, että kyse sellaisten osatekijöiden yhdistelmästä, joista huomattava osa on harkinnanvaraisia ja/tai suhteettomia. Lisäksi sen on otettava huomioon se edellä 138–140, 145 ja 146 kohdassa mainittu seikka, että näissä säännöissä asetetaan yleinen, voimakas ja pysyvä rajoitus rajat ylittävälle kilpailulle, jota ammattilaisjalkapalloseurat voisivat käydä rekrytoimalla yksipuolisesti huipputason pelaajia. Kumpikin näistä kahdesta seikasta ovat nimittäin erikseen tarkasteltuna esteenä sille, että mainittuja sääntöjä voitaisiin pitää ensi näkemältä välttämättöminä tai tarpeellisina tehokkuusetujen – vaikka ne oletettaisiin toteennäytetyiksi – saavuttamiseksi.

3. Päätelmä

158 Kaiken edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava siltä osin kuin se koskee SEUT 101 artiklan tulkintaa, että kyseistä artiklaa on tulkittava siten, että yksityisoikeudellisen yhdistyksen, jonka tarkoituksena on muun muassa jalkapalloilun säänteleminen, järjestäminen ja valvominen maailmanlaajuisesti, antamat säännöt, joissa määrätään

– ensinnäkin, että työsopimuksen osapuolena oleva ammattilaispelaaja, jonka katsotaan olevan vastuussa tällaisen sopimuksen päättämisestä ilman perusteltua syytä, ja uusi seura, joka palkkaa hänet sopimuksen päättämisen jälkeen, ovat yhteisvastuussa sellaisen korvauksen maksamisesta, joka on maksettava aikaisemmalle seuralle, jossa kyseinen pelaaja työskenteli, ja jonka suuruus määritetään sellaisten perusteiden mukaisesti, jotka ovat yhtäältä epätäsmällisiä tai harkinnanvaraisia ja joilla toisaalta ei ole objektiivista yhteyttä kyseessä olevaan työsuhteeseen ja jotka ovat suhteettomia

– toiseksi, että siinä tapauksessa, että ammattilaispelaaja palkataan päätetyn työsopimuksen mukaisen suoja-ajan aikana, uudelle seuralle määrätään urheilutoimintaan liittyvä seuraamus, joka on kielto rekisteröidä uusia pelaajia tiettynä aikana, paitsi jos se osoittaa, ettei se ollut kannustanut pelaajaa päättämään kyseisen sopimuksen, ja

– kolmanneksi, että tähän sopimuksen päättämiseen liittyvä riita on esteenä sille, että se kansallinen jalkapalloliitto, jonka jäsen aikaisempi seura on, antaa kansainvälisen siirtotodistuksen, joka on tarpeen pelaajan rekisteröimiseksi uuteen seuraan, mistä seuraa, ettei kyseinen pelaaja voi osallistua jalkapallokilpailuihin kyseisen uuden seuran pelaajana,

merkitsevät yritysten yhteenliittymän päätöstä, joka kielletään kyseisen artiklan 1 kohdassa ja johon voidaan soveltaa mainitun artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta vain, jos vakuuttavin perusteluin ja todistein osoitetaan, että kaikki poikkeuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät.

Oikeudenkäyntikulut

159 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä yksityisoikeudellisen yhdistyksen, jonka tarkoituksena on muun muassa jalkapalloilun säänteleminen, järjestäminen ja valvominen maailmanlaajuisesti, antamille säännöille, joissa määrätään

– ensinnäkin, että työsopimuksen osapuolena oleva ammattilaispelaaja, jonka katsotaan olevan vastuussa tällaisen sopimuksen päättämisestä ilman perusteltua syytä, ja uusi seura, joka palkkaa hänet sopimuksen päättämisen jälkeen, ovat yhteisvastuussa sellaisen korvauksen maksamisesta, joka on maksettava aikaisemmalle seuralle, jossa kyseinen pelaaja työskenteli, ja jonka suuruus määritetään sellaisten perusteiden mukaisesti, jotka ovat yhtäältä epätäsmällisiä tai harkinnanvaraisia ja joilla toisaalta ei ole yhteyttä kyseessä olevaan työsuhteeseen ja jotka ovat suhteettomia,

– toiseksi, että siinä tapauksessa, että ammattilaispelaaja palkataan päätetyn työsopimuksen mukaisen suoja-ajan aikana, uudelle seuralle määrätään urheilutoimintaan liittyvä seuraamus, joka on kielto rekisteröidä uusia pelaajia tiettynä aikana, paitsi jos se osoittaa, ettei se ollut kannustanut pelaajaa päättämään kyseisen sopimuksen, ja

– kolmanneksi, että tähän sopimuksen päättämiseen liittyvä riita on esteenä sille, että se kansallinen jalkapalloliitto, jonka jäsen aikaisempi seura on, antaa kansainvälisen siirtotodistuksen, joka on tarpeen pelaajan rekisteröimiseksi uuteen seuraan, mistä seuraa, ettei kyseinen pelaaja voi osallistua jalkapallokilpailuihin kyseisen uuden seuran pelaajana,

ellei ole osoitettu, että kyseisillä säännöillä, sellaisina kuin niitä tulkitaan ja sovelletaan unionin alueella, ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen sen tavoitteen saavuttamiseksi, joka koskee jalkapallokilpailujen sääntöjenmukaisuuden varmistamista säilyttämällä tietynasteisen vakaus ammattilaisjalkapalloseurojen pelaajistoissa.

2) SEUT 101 artiklaa on tulkittava siten, että tällaiset säännöt merkitsevät yritysten yhteenliittymän päätöstä, joka kielletään kyseisen artiklan 1 kohdassa ja johon voidaan soveltaa mainitun artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta vain, jos vakuuttavin perusteluin ja todistein osoitetaan, että kaikki poikkeuksen soveltamisen edellytykset täyttyvät.

Allekirjoitukset